

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ИЗБОРНИОТ ЗАКОНИК

Се прогласува Изборниот законик,
што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 29 март 2006 година.

Бр. 07-1395/1
29 март 2006 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски, с.р.**

ИЗБОРЕН ЗАКОНИК

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој законик се уредуваат начинот, условите и постапката за избор на претседател на Република Македонија (во натамошниот текст: претседател на Републиката), за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија (во натамошниот текст: пратеници), за членови на советите на општините и Советот на градот Скопје (во натамошниот текст: членови на советите), за избор на градоначалник на општина и градоначалник на градот Скопје (во натамошниот текст: градоначалник), начинот и постапката на евидентирање на избирачкото право, водење на Избирачкиот список, определување на границите на изборните единици и утврдувањето, менувањето и објавувањето на избирачките места, како и условите за функционирање на избирачките места.

1. Поимник

Член 2

Определени поими во овој законик го имаат следново значење:

1. "Избирачко право" има секој државјанин на Република Македонија со наполнети 18 години живот и деловно способен;
2. "Избирачкиот список" е јавна исправа во која се запишани граѓаните со избирачко право;
3. "Изборни органи" се органите надлежни за спроведување на изборите утврдени со овој законик;
4. "Член на изборен орган" се претседателот, членовите и нивните заменици кои ги сочинуваат изборните органи и ги спроведуваат изборните дејствија;
5. "Подносител на листа" се регистрираните политички партии или нивни коалиции регистрирани во Државната изборна комисија, група избирачи и пратеници;

6. "Кандидат" е државјанин на Република Македонија утврден од надлежната изборна комисија во согласност со овој законик, за кој ќе се гласа на избори;
7. "Независен кандидат" е кандидат за избор на претседател на Републиката, пратеник, градоначалник или член на совет кој е поддржан од "група избирачи";
8. "Политичка партија" е регистрирана политичка партија во согласност со закон;
9. "Позицијата" ја сочинуваат политичките партии на власт кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови;
10. "Опозицијата" ја сочинуваат политичките партии во опозиција кои на последните избори за пратеници во Собранието на Република Македонија освоиле најмногу гласови;
11. "Овластен претставник" е лице ополномоштено од еден регистриран кандидат, политичка партија или коалиција за застапување на нивните интереси пред изборните органи;
12. "Коалиција" е здружување врз основа на изјава на две или повеќе регистрирани политички партии за заедничко настапување за време на одржување на избори;
13. "Изборна кампања" е јавно претставување на потврдените кандидати од надлежните изборни органи и нивните програми во предизборниот период за одреден вид на избори;
14. "Организатор на изборна кампања" е овластено лице од политичка партија, коалиција или група избирачи кои ја организираат изборната кампања;
15. "Набљудувачи" се претставници на домашни и странски регистрирани здруженија на граѓани кои имаат овластување од Државната изборна комисија за набљудување на изборите;
16. "Вработените во јавната администрација" ја сочинуваат категоријата на лица вработени во дејностите образование, здравство, култура, наука и социјална заштита, а кои според закон вршат задачи од јавен интерес и
17. "Вработените во државната, општинската администрација и администрацијата на градот Скопје" ја сочинуваат категоријата на лица со статус на државен службеник во согласност со закон.

2. Еднакво избирачко право

Член 3

(1) Претседателот на Републиката, пратениците, членовите на советите и градоначалникот на општината се избираат на општи, непосредни и слободни избори, со тајно гласање.

(2) Никој не смее да го повика избирачот на одговорност заради гласањето, ниту пак од него да бара да каже за кого гласал или зошто не гласал.

3. Изборен модел

Член 4

(1) Избор на претседател на Републиката се врши на територијата на Република Македонија како една изборна единица според мнозински модел.

(2) Во Собранието на Република Македонија се избираат 120 пратеници, според пропорционалниот модел, при што територијата на Република Македонија е поделена на шест изборни единици утврдени со овој законик и во секоја се избираат по 20 пратеници, а во изборните единици бројот на избирачите може да отстапува најмногу од минус 3% до плус 3% во однос на просечниот број на избирачи во изборната единица.

(3) Изборот на членови на советите се врши на подрачјето на општината, односно градот Скопје според пропорционалниот модел.

(4) Изборот за градоначалник се врши на подрачјето на општината, односно градот Скопје според мнозинскиот модел.

4. Избирачки список

Член 5

(1) Избирачкиот список е јавна исправа и се води за целата територија на Република Македонија.

(2) Врз основа на Избирачкиот список се спроведуваат изборите и референдумот на државно и локално ниво во Република Македонија.

5. Право да избира и да биде избран

Член 6

Право да избира има секој државјанин на Република Македонија кој наполнил 18 години живот и има деловна способност и е со постојано живеалиште во изборната единица, општината, односно градот Скопје каде што се врши изборот.

Член 7

(1) Кандидат за претседател на Републиката може да биде лице кое ги исполнува условите за избор на претседател на Републиката утврдени со Уставот.

(2) Право да биде избран за пратеник, член на совет и градоначалник има секој државјанин на Република Македонија, ако:

- наполнил 18 години живот,
- има деловна способност,
- не се наоѓа на издржување казна затвор за сторено кривично дело и
- со правосилна судска одлука не е изречена казна затвор од најмалку шест месеца.

(3) Покрај условите утврдени во ставот (2) на овој член право да биде избран за член на совет и градоначалник има секој граѓанин со постојано живеалиште во општината и градот Скопје каде што се врши изборот.

6. Нespoјливост на функцијата претседател на Републиката, пратеник, градоначалник и член на совет

Член 8

(1) Функцијата пратеник, член на совет и градоначалник е неспојлива со функцијата претседател на Републиката, претседател на Владата на Република Македонија, министер, судија, јавен обвинител, јавен правобранител, народен правобранител и со други носители на функции кои ги избира или именува Собранието на Република Македонија (во натамошниот текст: Собранието) и Владата на Република Македонија (во натамошниот текст: Владата).

(2) Функцијата пратеник е неспојлива со функцијата градоначалник и со член на совет во општината и градот Скопје.

(3) Функцијата пратеник и градоначалник е неспојлива со:

- извршување на стручни и управни работи во органите на државната управа,
- извршување на стопанска или друга профитна дејност и
- членување во управни одбори на јавни претпријатија, јавни установи, фондови, агенции, заводи и во други правни лица, како и со изборот на претставник на државниот и општествен капитал во трговските друштва.

(4) Функцијата градоначалник на градот Скопје и функцијата член на Советот на градот Скопје е неспојлива со функцијата градоначалник на општина и функцијата член на советот на општината на подрачјето на градот Скопје.

(5) Со денот на верификацијата на мандатот за пратеник, член на совет и градоначалник на носителите на функциите од ставовите (1) и (2) на овој член, функцијата им престанува.

(6) Со денот на верификацијата на мандатот за пратеник и градоначалник на лицата од ставот (3) алинеја 1 на овој член, работниот однос им мирува.

(7) Со денот на верификацијата на мандатот за пратеник и градоначалник на лицата од ставот (3) алинеи 2 и 3 на овој член, работниот однос во стопанската или друга профитна дејност им мирува, а членувањето во управни одбори на јавни претпријатија, јавни установи, фондови, агенции, заводи и во други правни лица, како и претставник на државниот и општествен капитал во трговските друштва им престанува.

(8) Со денот на верификацијата на мандатот на член на совет на лицата вработени во општинската администрација на општината и администрацијата на градот Скопје, работниот однос им мирува во согласност со закон.

Член 9

(1) На припадниците на вооружените сили на Република Македонија, припадниците на униформираниот дел на полицијата, овластените службени лица во Министерството за внатрешни работи, Министерството за одбрана и во Агенцијата за разузнавање од денот кога ќе бидат утврдени како кандидати, работниот однос им мирува.

(2) Со денот на верификацијата на мандатот на лицата од ставот (1) на овој член, работниот однос им мирува.

7. Професионалност и неотповикливост на функцијата

Член 10

(1) Пратениците не можат да бидат отповикани.

(2) Функцијата пратеник и градоначалник се врши професионално.

8. Ослободување од плаќање на данок и такса

Член 11

(1) За дејствијата, актите, поднесоците и другите списи во врска со спроведувањето на изборите, во изборната постапка, печатењето на гласачките ливчиња и набавка и увоз на изборен материјал не се плаќа царина и данок.

(2) Сите дејствија и акти на државните органи, сите поднесоци и докази во врска со евиденцијата на избирачкото право се ослободени од плаќање на такси и данок.

(3) Министерот за финансии ќе донесе прописи со кои на единствен начин ќе го уреди постапувањето при оданочување со данок на додадена вредност на прометот на гласачките ливчиња и изборниот материјал потребен за спроведување на изборите.

II. РАСПИШУВАЊЕ И ОДРЖУВАЊЕ НА ИЗБОРИТЕ

1. Распишување на изборите

Член 12

(1) Актот за распишување на изборите го донесува претседателот на Собранието и со него се определува денот од кога почнуваат да течат роковите за извршување на изборните дејствија и денот на одржувањето на изборите.

(2) Актот за распишување на изборите се доставува до Државната изборна комисија и Министерството за правда.

(3) Актот за распишување на изборите се објавува во “Службен весник на Република Македонија”.

(4) Од денот на распишувањето на изборите до денот на одржувањето на изборите не може да помине повеќе од 90 дена, ниту помалку од 70 дена.

2. Известување за одржување на изборите

Член 13

(1) Граѓаните за одржувањето на изборите се известуваат преку јавен повик и истакнување плакати на видни места.

(2) Известувањето од ставот (1) на овој член го врши надлежната изборна комисија.

3. Одржување на изборите

За претседател на Републиката

Член 14

(1) Изборот на претседател на Републиката се врши во последните 60 дена од мандатот на претходниот претседател.

(2) Во случај на престанок на мандатот на претседателот на Републиката, од кои и да е причини, изборот за нов претседател се врши во рок од 40 дена од денот на престанокот на мандатот.

За пратеници

Член 15

(1) Изборите за пратеници се одржуваат секоја четврта година во последните 90 дена од мандатот на претходниот пратенички состав или во рок од 60 дена од денот на распаѓањето на Собранието.

(2) Предвремени избори за пратеници се спроведуваат во согласност со одредбите на овој законик, а сите рокови за изборните дејствија се скратуваат за пет дена, освен рокот утврден за спроведување на изборната кампања.

(3) Роковите за спроведување на изборните дејствија од ставот (2) на овој член со роковникот ги утврдува Државната изборна комисија.

(4) Мандатот на пратениците трае од денот на неговото верификување до денот на верификувањето на мандатот на новоизбраните пратеници.

За членови на совет и за градоначалник

Член 16

(1) Изборите за членови на совет и за градоначалник се одржуваат секоја четврта година истовремено во сите општини, во денот недела во првата седмица во месец март.

(2) Предвремени избори за членови на совети и за градоначалник се распишуваат и спроведуваат во согласност со одредбите на овој законик во рок од 70 дена од денот на настапувањето на условите за престанок на мандатот, утврдени со закон.

(3) Предвремените избори за членови на совет и за градоначалник нема да се спроведат ако до редовните избори има помалку од шест месеца.

III. ОРГАНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИЗБОРИТЕ

1. Видови изборни органи

Член 17

Органи за спроведување на изборите се:

- Државната изборна комисија,
- општинските изборни комисии и
- избирачките одбори.

2. Член на изборен орган

Член 18

(1) Член на изборен орган не може да биде:

- лице осудено за казниво дело поврзано со изборите и
- лице кое претходно учествувало во спроведување на изборите и во чија работа како член на изборен орган се утврдени неправилности поради кои е поништено гласањето.

(2) Во општинската изборна комисија и избирачкиот одбор, членови не можат да бидат и:

- избран или именуван функционер од Владата, односно Собранието и
- лице вработено во државната администрација на Министерството за правда, Министерството за одбрана, Министерството за внатрешни работи, Државниот завод за статистика, Дирекцијата за заштита и спасување, Центарот за управување со кризи, стручните служби во судовите и стручната служба на Државната изборна комисија.

(3) Лицето избрано за член на изборниот орган може да не прифати да ја извршува таа должност само поради здравствени или семејни причини, при што за неприфаќањето на членот одлучува органот кој го избира, врз основа на приложена соодветна документација.

Член 19

(1) Претседателот и членовите на изборните органи својата функција ја извршуваат непристрасно, совесно и одговорно во согласност со надлежностите утврдени со овој законик.

(2) Претседателот и членовите на изборните органи, чијашто функција нема карактер на професионален ангажман, имаат право на надоместок што се утврдува со акт на Државната изборна комисија.

3. Несподливост на функцијата член на изборен орган

Член 20

Ако претседателот, член на изборен орган, секретарот, како и нивен заменик, прифати кандидатура за претседател на Републиката, пратеник, член на совет и градоначалник, функцијата на претседател, член, секретар, односно заменик во изборните органи му престанува.

4. Принцип на соодветна и правична и полова застапеност во изборните органи

Член 21

(1) При изборот на членовите на Државната изборна комисија се применува принципот на соодветна и правична застапеност.

(2) При изборот на членовите на општинските изборни комисии и избирачките одбори, во општините во кои живеат најмалку 20% од граѓаните припадници на другите заедници се одразува принципот на соодветна и правична застапеност на сите заедници.

(3) Во составот на изборните органи секој пол ќе биде застапен со најмалку 30%.

(4) За спроведување на ставовите (1), (2) и (3) од овој член Државната изборна комисија донесува упатство.

(5) Одлуките за именување на членовите на општинските изборни комисии се објавуваат во “Службен весник на Република Македонија”.

5. Предлагање на претставник на подносителот на листата

Член 22

(1) Секој подносител на листа на кандидатите за избор на претседател на Републиката, пратеници, членови на совет и градоначалник има право да определи претставник и негов заменик кои ќе ја следат работата во изборните органи од започнувањето на изборите се до утврдувањето и објавувањето на резултатите.

(2) Подносителот на листата на претставникот му издава овластување и за тоа ги известува изборните органи.

(3) Претставникот на подносителот на листата на седницата на изборните органи, може да предупреди за неправилности во нивната работа, а доколку не биде прифатено предупредувањето, може да побара тоа да биде внесено во записникот.

6. Начин на работа на изборните органи

Член 23

(1) Изборните органи можат да работат и да одлучуваат ако на седниците присуствуваат мнозинство од членовите, а одлуките ги донесуваат со мнозинство гласови од вкупниот број членови.

(2) Во случај на отсуство на член на општинската изборна комисија или на член на избирачкиот одбор, во работата на седниците учествуваат нивните заменици.

(3) При спроведувањето на изборите во работата на општинските изборни комисии и избирачките одбори, во општините во кои најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, покрај македонскиот јазик и неговото кирилско писмо во службена употреба е и јазикот и писмото што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во таа општина.

Член 24

Работата на изборните органи е јавна и право да присуствуваат на работата на изборните органи имаат овластените претставници на подносителите на листи и акредитираните набљудувачи.

7. Поддршка на работата на изборните органи

Член 25

(1) Собранието, Министерството за правда, Министерството за внатрешни работи, Државниот завод за статистика и Службата за општи и заеднички работи на Владата и нивните подрачни единици, се должни на органите за спроведување на изборите да им обезбедат технички и други услови за работа.

(2) За вршење на работите од ставот (1) на овој член, на органите им се обезбедуваат средства од Буџетот на Република Македонија.

8. ДРЖАВНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

8.1. Состав на Државната изборна комисија

Член 26

- (1) Државната изборна комисија е составена од претседател, заменик и пет члена.
- (2) Претседателот и заменикот се членови на Државната изборна комисија.
- (3) Претседателот и членовите на Државната изборна комисија функцијата ја вршат професионално со мандат од пет години, со право на повторен избор.
- (4) Државната изборна комисија има генерален секретар и негов заменик.
- (5) Државната изборна комисија има својство на правно лице.
- (6) Средствата за работа на Државната изборна комисија се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Избор на составот на Државната изборна комисија

Член 27

- (1) За претседател и членови на Државната изборна комисија може да биде избрано лице кое ги исполнува следниве услови:
 - да е државјанин на Република Македонија со постојано место на живеење во Република Македонија,
 - да има високо образование и најмалку осум години работно искуство во правната област (политичкиот и изборниот систем) и
 - да не е член на орган на политичка партија.
- (2) Собранието го огласува изборот на претседателот и членовите на Државната изборна комисија во “Службен весник на Република Македонија” и во дневниот печат. Огласот трае осум дена од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.
- (3) Комисијата за прашања на изборите и именувањата на Собранието подготвува предлог на листа од пријавените кандидати и ја доставува до Собранието.
- (4) Од кандидатите на предлогот на листата политичките партии во опозиција предлагаат претседател на Државната изборна комисија, а партиите на власт предлагаат негов заменик.
- (5) Претседателот, заменикот и членовите на Државната изборна комисија ги избира Собранието со двотретинско мнозинство гласови од вкупниот број пратеници.
- (6) На претседателот и членовите на Државната изборна комисија од денот на изборот, работниот однос им мирува.

Престанок на функцијата во Државната изборна комисија пред истекот на мандатот

Член 28

- (1) Функцијата на претседателот, заменикот и член на Државната изборна комисија им престанува пред истекот на мандатот:
 - ако престане еден од условите утврдени во членот 27 став (1) на овој законик,
 - на нивно лично барање,
 - поради нестручно и несовесно вршење на функцијата,
 - поради исполнување услови за старосна пензија утврдени со закон,
 - поради смрт и
 - ако е осуден со правосилна судска одлука на казна затвор од над шест месеца.

(2) Државната изборна комисија со двотретинско мнозинство гласови од вкупниот број членови може да даде предлог до Комисијата за прашања на изборите и именувањата на Собранието, за разрешување на нејзин член поради нестручно и несовесно вршење на функцијата.

Рок за предлагање на претседател и заменик на претседателот на Државната изборна комисија

Член 29

(1) Претседателот на Собранието ги известува политичките партии од членот 27 став (4) на овој законик во рок од три дена од денот на приемот на известувањето да му достават предлог за претседател, односно заменик на претседателот на Државната изборна комисија.

(2) Ако политичките партии не ги утврдат и не ги достават имињата на претседателот и заменикот на претседателот на Државната изборна комисија во рокот определен во ставот (1) од овој член, претседателот и заменикот на претседателот на Државната изборна комисија ги предлага Комисијата за прашања на изборите и именувањата на Собранието.

8.2. Стручна служба на Државната изборна комисија

Член 30

(1) Државната изборна комисија именува генерален секретар и негов заменик од редот на дипломирани правници за време од пет години.

(2) Генералниот секретар не влегува во составот на Државната изборна комисија и нема право на глас.

(3) Генералниот секретар својата работа ја врши професионално.

(4) За вршење на стручно-административните и организационо-технички работи на Државната изборна комисија, се формира стручна служба на Државната изборна комисија.

(5) Со стручната служба раководи генералниот секретар на Државната изборна комисија.

(6) Генералниот секретар и вработените во стручната служба на Државната изборна комисија имаат статус на државни службеници.

8.3. Надлежности на Државната изборна комисија

Член 31

(1) Државната изборна комисија се грижи за законитоста во подготовката и спроведување на изборите во согласност со овој законик и врши надзор над работата на изборните органи.

(2) Државната изборна комисија:

1) бара податоци од надлежните органи за вработените во државната, општинската и администрацијата на градот Скопје, како и за јавната администрација и го именува составот на општинските изборни комисији;

2) дава упатства, појаснувања и препораки за примената на одредбите на овој законик и други закони кои се однесуваат на прашањата поврзани со изборите;

3) го разрешува секој член на изборен орган во случај на против законско работење;

4) ја контролира законитоста во работата на изборните органи и презема мерки кога е констатирана повреда на законитоста во подготовките, постапката на кандидирањето, спроведувањето и утврдувањето на резултатите на изборите, како и во спроведување на упатствата и препораките дадени од неа;

- 5) ги потврдува и објавува листите на кандидати за избор на претседател и за избор на пратеници и со ждрепка го утврдува нивниот редослед;
- 6) донесува програма и востановува стандарди за задолжителна едукација на сите изборни органи и ја координира истата;
- 7) врши задолжителна едукација на членовите на општинските изборни комисии и им издава уверенија на начин и во рокови пропишани со програмата;
- 8) го пропишува образецот на уверенијата за посетување на обуката на членовите на изборните органи;
- 9) определува единствени стандарди за изборниот материјал, се грижи за негово обезбедување и го пропишува видот на средството со кој се обележуваат и проверуваат лицата кои гласале (УВ ламби, спреј и графитно перниче);
- 10) пропишува обрасци за спроведување на изборите и обрасци за собирање на потписи од избирачи и пратеници за предлагање на кандидати и ги објавува во “Службен весник на Република Македонија”;
- 11) го определува начинот на ракување и чување на изборниот материјал;
- 12) ги утврдува квалитетот, формата, големината, бојата и сериските броеви на гласачките ливчиња;
- 13) го организира печатењето на гласачките ливчиња и листите на кандидати;
- 14) го предава и прима изборниот материјал од и на општинските изборни комисии;
- 15) ја информира и едуцира јавноста за начинот на гласање и за остварување на избирачкото право;
- 16) донесува кодекс за правилата за набљудување на изборите на домашни и странски набљудувачи во согласност со меѓународните стандарди и им обезбедува исправи за идентификација;
- 17) врши контрола на гласачките места на денот на спроведувањето на изборите каде што се пријавени неправилности при гласањето;
- 18) ги потврдува со решение усвоените листи на кандидати или ги отфрла доколку не се составени согласно со одредбите на овој законик;
- 19) донесува правилник со кој се утврдуваат критериумите за начинот и постапката за изборот на претседателот, неговиот заменик, членовите и нивните заменици во изборните органи;
- 20) ги сумира и утврдува резултатите од гласањето за листите на кандидати на ниво на изборна единица;
- 21) ги објавува првичните резултати од спроведените избори за претседател на Републиката, за пратеници, за советници и за градоначалник врз основа на податоците од записниците од изборните органи;
- 22) ги објавува конечните резултати од спроведените избори;
- 23) издава уверенија на кандидатот избран за претседател на Републиката и кандидатите избрани за пратеници;
- 24) донесува правилник и упатство за надоместокот на членовите на изборните органи;
- 25) до Собранието поднесува извештај за спроведените избори и финансиски преглед и го објавува на својата интернет страница;
- 26) врши распределба на надоместокот на трошоците на избраните кандидати по доставениот финансиски извештај и го објавува на својата интернет страница;
- 27) го донесува актот за организација и систематизација на стручната служба на Државната изборна комисија и формира помошни тела;
- 28) ги објавува во дневниот печат описите на избирачките места;
- 29) одлучува по жалба во врска со барањата за запишување, дополнување и бришење на податоци од Избирачкиот список;

30) се грижи за заштита на личните податоци на граѓаните содржани во Избирачкиот список;

31) врши проверка на интегритетот на базата на податоци на Избирачкиот список;

32) го потпишува Избирачкиот список, односно изводите од Избирачкиот список на кои се гласа најдоцна 15 дена пред денот на одржувањето на изборите;

33) остварува контакти со меѓународните асоцијации и организации кои имаат овластување да ги набљудуваат изборите, односно референдум на државно ниво, за прашања во врска со Избирачкиот список;

34) доставува податоци на јавните гласила за бројот на избирачите запишани во потпишаниот Избирачки список, односно изводите;

35) донесува Деловник за својата работа;

36) одлучува по приговори врз основа на увид во изборниот материјал и други докази;

37) во соработка со Министерството за внатрешни работи донесува правилник за начинот на постапување на полицијата за време на спроведување на изборите;

38) пополнува и доставува статистички податоци за потребите на Државниот завод за статистика на Република Македонија и

39) врши и други работи утврдени со овој законик.

(3) Државната изборна комисија покренува иницијатива за дисциплинска постапка и поведува и води прекршочна постапка во согласност со закон.

(4) Обрасците и целокупниот изборен материјал за општините во кои најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, се печатат на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на службениот јазик и писмото што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во таа општина.

(5) Право да присуствуваат при работата и одлучувањето на Државната изборна комисија имаат овластените претставници на подносителите на листи, по чии приговори се одлучува.

Член 32

(1) Државната изборна комисија во рок од три дена од денот на распишувањето на изборите доставува барање до Агенцијата за државни службеници и надлежните органи за доставување на податоци за вработените во државната и општинската администрација, администрацијата на градот Скопје, како и јавната администрација, систематизирани по општини според адресата на местото на живеење.

(2) Органите од ставот (1) на овој член податоците до Државната изборна комисија ги доставуваат во рок од пет дена од денот на добиеното барање.

9. ОПШТИНСКА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

9.1. Избор и состав на општинска изборна комисија

Член 33

(1) Општински изборни комисии се формираат во:

Општините со седиште во град	Општините со седиште во село	Општини во градот Скопје
1) општина Берово	34) општина Арачиново	75) општина Аеродром
2) општина Битола	35) општина Босилово	76) општина Бутел
3) општина	36) општина	77) општина Гази Баба

<p>Богданци 4) општина Валандово 5) општина Велес 6) општина Виница 7) општина Гевгелија 8) општина Гостивар 9) општина Дебар 10) општина Делчево 11) општина Демир Капија 12) општина Демир Хисар 13) општина Кавадарци 14) општина Кичево 15) општина Кочани 16) општина Кратово 17) општина Крива Паланка 18) општина Крушево 19) општина Куманово 20) општина Македонска Каменица 21) општина Македонски Брод 22) општина Неготино 23) општина Охрид 24) општина Пехчево 25) општина Прилеп 26) општина Пробиштип 27) општина</p>	<p>Брвеница 37) општина Василево 38) општина Вевчани 39) општина Вранештица 40) општина Врапчиште 41) општина Градско 42) општина Дебарца 43) општина Дојран 44) општина Долнени 45) општина Другово 46) општина Желино 47) општина Зајас 48) општина Зелениково 49) општина Зрновци 50) општина Илинден 51) општина Јегуновце 52) општина Боговиње 53) општина Карбинци 54) општина Конче 55) општина Кривогаштани 56) општина Липково 57) општина Лозово 58) општина Маврово и Ростуша 59) општина Могила 60) општина Новаци</p>	<p>78) општина Ѓорче Петров 79) општина Карпош 80) општина Кисела Вода 81) општина Сарај 82) општина Центар 83) општина Чаир 84) општина Шуто Оризари 85) градот Скопје (оваа изборна комисија се формира само за спроведување на избори за градоначалник и членови на Советот на градот Скопје)</p>
---	--	--

Радовиш 28) општина Ресен 29) општина Свети Николе 30) општина Струга 31) општина Струмица 32) општина Тетово 33) општина Штип	61) општина Ново Село 62) општина Осломеј 63) општина Петровец 64) општина Пласница 65) општина Ранковце 66) општина Росоман 67) општина Сопиште 68) општина Старо Нагоричане 69) општина Студеничани 70) општина Теарце 71) општина Центар Жупа 72) општина Чашка 73) општина Чешиново Облешево 74) општина Чучер - Сандево	
--	---	--

(2) Општинските изборни комисии се со седиште во општините утврдени во ставот (1) на овој член и се надлежни за спроведување на изборните дејствија во изборните единици и избирачките места определени со овој законик.

Член 34

(1) Општинската изборна комисија е составена од претседател, четири члена и нивни заменици.

(2) Општинската изборна комисија има секретар и негов заменик кој ги именува претседателот на општинската изборна комисија од редот на дипломираните правници за време од пет години.

(3) Претседателите на општинските изборни комисии и нивните заменици, четири члена и нивните заменици се избираат од вработените во државната, општинската и администрацијата на градот Скопје, со високо образование по случаен избор за време од пет години.

(4) Секретарот и неговиот заменик од ставот (2) на овој член ги извршуваат стручно-административните и организационо-техничките работи на општинската изборна комисија.

Член 35

(1) Државната изборна комисија во рок од пет дена од денот на добивањето на податоците во согласност со членот 32 од овој законик ги формира општинските изборни коми-

сии. Одлуките со кои се формираат општинските изборни комисии се објавуваат во “Службен весник на Република Македонија”.

(2) Начинот и постапката за именување на претседателот, неговиот заменик, членовите и нивните заменици на општинските изборни комисии се уредуваат со акт на Државната изборна комисија.

(3) Начинот и постапката за утврдување на одговорноста за незаконито работење на претседателот, неговиот заменик, членовите и нивните заменици на општинските изборни комисии се уредуваат со Законот за државните службеници.

Член 36

Претседателот и членовите на општинската изборна комисија и нивните заменици, по правило имаат живеалиште на подрачјето на општината за која е формирана општинската изборна комисија.

9.2. Надлежност на општинската изборна комисија

Член 37

(1) Општинската изборна комисија се грижи за законитоста во подготовката и спроведувањето на изборите во согласност со овој законик и врши надзор на работата на избирачките одбори.

(2) Општинската изборна комисија:

1) го именува составот на избирачките одбори со решение и со депонирани потписи на членовите го доставува до Државната изборна комисија;

2) ги разрешува членовите на избирачкиот одбор во случај на нивно противзаконско работење на денот на изборите;

3) дава упатство за работење на избирачките одбори;

4) ги огласува утврдените листи за кандидати;

5) ја организира и спроведува едукацијата на членовите на избирачките одбори според планот и програмата на Државната изборна комисија и им издава уверенија за завршена обука;

6) презема технички подготовки за спроведување на изборите според упатствата и инструкциите на Државната изборна комисија;

7) ја контролира законитоста на работењето на избирачките одбори и интервенира во случаите кога е констатирана повреда на законитоста во подготовките, кандидирањето и спроведувањето и утврдувањето на резултатите на изборите, како и на упатствата и препораките дадени од неа;

8) изготвува извештај и го доставува до Државната изборна комисија;

9) ги информира граѓаните за местото на гласање;

10) ги евидентира и потврдува овластените претставници за следење на работата на општинската изборна комисија и на избирачките одбори;

11) ги предава и собира изборните материјали на и од избирачките одбори на начин утврден со овој законик;

12) по спроведените избори за претседател на Републиката ги сумира резултатите од гласањето на листата на кандидати, составува записник и заедно со целокупниот изборен материјал го доставува до Државната изборна комисија веднаш, а најдоцна до 12 часа од завршување на гласањето;

13) пополнува и доставува статистички податоци за потребите на Државниот завод за статистика;

14) по спроведувањето на изборите за пратеници во Собранието, врз основа на записниците од избирачките места, ги сумира резултатите според изборните единици за избирачките места за кои е таа надлежна и според нивната припадност на изборната единица;

15) го предава изборниот материјал од избирачките места за кои е надлежна до Државната изборна комисија во рок од три часа по приемот на изборниот материјал од избирачките одбори и

16) обезбедува доказни материјали при одлучување по правните лекови.

(3) При спроведувањето на локалните избори покрај надлежностите утврдени во ставовите (1) и (2) на овој член општинската изборна комисија:

1) утврдува дали предложените листи на кандидати за избор на членови на совет и листата на кандидат за градоначалник се поднесени во согласност со овој законик;

2) ги потврдува листите на предложените кандидати и со ждрепка го утврдува редоследот на единствената листа на кандидати;

3) ги утврдува резултатите од гласањето во општината и градот Скопје и на избраните кандидати за членови на советот, односно на избраниот градоначалник, им издава уверение за изборот веднаш по конечното на изборите и

4) врши и други работи утврдени со овој законик.

10. ИЗБИРАЧКИ ОДБОР

10.1. Избор и состав на избирачки одбор

Член 38

(1) Избирачки одбор се формира за секое избирачко место.

(2) Избирачките одбори се составени од претседател, четири члена и нивни заменици.

(3) Претседателите на избирачките одбори и нивните заменици, се избираат од редот на државната, општинската и администрацијата на градот Скопје, а четирите члена и нивните заменици се избираат од редот на јавната администрација по случаен избор за време од четири години и по правило тие имаат живеалиште во општината на која припаѓа избирачкото место.

Член 39

(1) Државната изборна комисија во рок од три дена од денот на формирањето на општинската изборна комисија доставува податоци до општинската изборна комисија во согласност со членот 32 од овој законик заради формирање на избирачките одбори.

(2) Општинската изборна комисија во рок од пет дена од денот на добивањето на податоците од ставот (1) на овој член ги формира избирачките одбори за избирачките места што се во нејзина надлежност.

(3) Начинот и постапката за именување на претседателот, неговиот заменик, членовите и нивните заменици во избирачките одбори се уредува со акт на Државната изборна комисија.

(4) Начинот и постапката за утврдување на одговорноста за незаконито работење на претседателот, неговиот заменик, членовите и нивните заменици во избирачките одбори се уредуваат со Законот за државните службеници и Законот за работните односи.

10.2. Надлежност на избирачкиот одбор

Член 40

(1) Избирачкиот одбор се грижи за законито спроведување на изборите.

(2) Избирачкиот одбор:

1) непосредно го спроведува гласањето на гласачкото место;

2) обезбедува правилност и тајност на гласањето;

3) обезбедува слободно и мирно одржување на гласањето;

- 4) го утврдува и сумира резултатот од гласањето на гласачкото место;
 - 5) резултатите од гласањето ги објавува на самото место каде што се спроведувало гласањето и
 - 6) изготвува извештај и води дневник за својата работа и ги доставува до општинската изборна комисија.
- (3) Избирачкиот одбор составува записник за работа и за сумирање на резултатите на единствен образец пропишан и потврден со печат од Државната изборна комисија и заедно со изборниот материјал го доставува до општинската изборна комисија.
- (4) Во случаите на грешка при пополнување на записникот избирачкиот одбор постапува согласно со упатството на Државната изборна комисија.
- (5) Избирачкиот одбор работите од својата надлежност ги врши во согласност со овој законик и упатствата од Државната изборна комисија.

IV. ЕВИДЕНЦИЈА НА ИЗБИРАЧКОТО ПРАВО

1. Водење на Избирачкиот список

Член 41

- (1) Избирачкиот список го води Министерството за правда.
- (2) Избирачкиот список се води според Регистарот на државјаните во вид на регистар на избирачи со автоматска обработка на податоците на магнетен медиум.
- (3) Личните податоци на граѓаните во Избирачкиот список се запишуваат на јазиците и писмата на кои се водат податоците во изворните евиденции, во согласност со закон.
- (4) Во Избирачкиот список се запишуваат сите граѓани со наполнети 18 години живот кои имаат живеалиште на територијата на Република Македонија, а кои имаат важечка лична карта или патна исправа.
- (5) Во Избирачкиот список се запишуваат и сите државјани на Република Македонија кои се на привремена работа или престој во странство, со живеалиште на територијата на Република Македонија и со важечка патна исправа. Овие лица се запишуваат според нивното последно живеалиште во Република Македонија пред заминувањето во странство.
- (6) Во Избирачкиот список не се запишуваат граѓаните на кои со правосилна судска одлука им е одземена деловната способност.
- (7) Во Избирачкиот список граѓаните се запишуваат според општината на чие подрачје имаат живеалиште.
- (8) Од Избирачкиот список се изготвуваат изводи за секоја изборна единица, општина и избирачко место.
- (9) За изборите што истовремено се спроведуваат, се издаваат толку потпишани изводи од Избирачкиот список за секое избирачко место колку што има видови избори, односно изборни кругови.
- (10) Содржината на Избирачкиот список, односно изводите на денот на изборите (прв круг) не можат да се менуваат до завршувањето на изборите.
- (11) Средствата за ажурирање и изготвување на Избирачкиот список се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Член 42

- (1) Министерството за правда врши запишување, дополнување и бришење во Избирачкиот список по службена должност врз основа на податоци од матичните книги, евиденцијата за живеалиште и за државјанството на Република Македонија, други службени евиденции и со непосредно проверување.
- (2) Министерството за правда врши запишување, дополнување и бришење во Избирачкиот список и по барање на граѓани, а врз основа на лична карта и патна исправа.

2. Надлежност на органите за достава на податоци за евиденција во Избирачкиот список

Член 43

(1) Министерството за внатрешни работи до Министерството за правда доставува податоци за граѓаните:

- со наполнети 18 години живот кои имаат важечка лична карта или патна исправа,
- со наполнети 18 години живот кои починале,
- со наполнети 18 години живот кои се доселиле или отселиле од определена општина, или ја промениле адресата на живеење во општината,
- со наполнети 18 години живот кои го промениле името или презимето,
- со наполнети 18 години живот кои стекнале или го изгубиле државјанството на Република Македонија и
- со наполнети 18 години живот кои се на привремена работа или престој во странство.

(2) Основните судови до Министерството за правда доставуваат податоци за лицата на кои со правосилна судска одлука им е одземена деловната способност.

(3) Податоците од ставовите (1) и (2) на овој член се доставуваат двапати годишно од 1 до 10 февруари и од 1 до 10 јули. Во случаите кога се распишани избори, односно референдум податоците се доставуваат наредниот ден од денот на распишувањето на изборите, односно референдум на магнетен медиум и задолжително го содржат единствениот матичен број на граѓанинот (ЕМБГ).

Член 44

(1) Министерството за одбрана до Министерството за правда најдоцна 30 дена пред денот определен за избори, односно референдум на државно ниво, доставува податоци за лицата кои се на отслужување на воениот рок или се на воена вежба, врз основа на евиденцијата што ја води овој орган.

(2) Органот надлежен за извршување на санкциите, најдоцна 30 дена пред денот определен за избори, односно референдум на државно ниво доставува податоци за лицата кои се во притвор или се наоѓаат на издржување казна затвор врз основа на евиденцијата што ја води овој орган до Министерството за правда.

(3) Податоците се доставуваат на магнетен медиум и задолжително го содржат единствениот матичен број на граѓанинот (ЕМБГ).

3. Содржина на Избирачкиот список и отпечатените изводи

Член 45

(1) Избирачкиот список ги содржи следниве податоци: единствен матичен број на граѓаните (ЕМБГ), презиме, име на еден од родителите и име, пол, адреса на живеење (општина, населено место, улица, куќен број, влез и стан), датум на запишување и бришење и датум и вид на дополнување на податоците.

(2) Отпечатените изводи од Избирачкиот список и посебните изводи од Избирачкиот список, се водат по азбучен ред на презимето на граѓанинот и ги содржат следниве рубрики, односно податоци: реден број, презиме, име, пол, датум на раѓање и адреса на живеење (населено место, улица, куќен број, влез и стан), потпис или отпечаток за избирачот и ознака со ѕвездичка за лицата кои се на привремена работа или престој во странство.

4. Печатење на посебните изводи од Избирачкиот список

Член 46

За спроведување на гласањето во воените пошти, организациите, установите, единиците и казнено-поправните установи се изготвуваат посебни изводи од Избирачкиот список, и тоа:

- за гласање на граѓаните кои за време на изборите се наоѓаат на воена вежба или отслужување на воениот рок и

- за гласање на граѓаните кои за време на изборите се наоѓаат во притвор или издржување казна затвор.

Член 47

Посебните изводи од Избирачкиот список од членот 46 на овој законик се изготвуваат во два примерока, и тоа:

- за граѓаните кои за време на изборите се наоѓаат на воена вежба или отслужување на воениот рок, едниот примерок е систематизиран според избирачкото место или општината и во забелешката стои бројот на воената пошта, организацијата, установата, единицата и општината во која се наоѓа таа воена пошта, организација, установа и единица, а вториот примерок е систематизиран според бројот на воената пошта, организацијата, установата, единицата и општината во која се наоѓа таа воена пошта, организација, установа и единица, а во забелешката стои бројот на избирачкото место и општината на која припаѓа тоа избирачко место и

- за граѓаните кои за време на изборите се наоѓаат во притвор или на издржување казна затвор, едниот примерок е систематизиран според избирачкото место или општината и во забелешката стои општината во која се наоѓа казнено- поправната установа, а вториот примерок е систематизиран според казнено- поправната установа и општината каде што се наоѓа и во забелешката стои бројот на избирачкото место и општината на која припаѓа тоа избирачко место.

5. Проверка на податоците во Избирачкиот список

Член 48

(1) Граѓанинот може во текот на целата година да бара да изврши увид во изводот од Избирачкиот список во службените простории на подрачните одделенија на Министерството за правда.

(2) Ако при увидот се утврди дека тој или друг граѓанин не е запишан во Избирачкиот список или се утврди дека треба да се изврши запишување, дополнување или бришење на податоците, до подрачното одделение на Министерството за правда има право да поднесе барање за запишување, дополнување или бришење на податоците со кое приложува и соодветна документација.

(3) Министерството за правда најдоцна во рок од три дена од денот на приемот на барањето ќе ја провери точноста на податоците и приложените документи од страна на граѓанинот и ако утврди дека барањето е основано, со решение ќе изврши запишување, дополнување или бришење на податоците во Избирачкиот список, а во спротивно ќе донесе решение со кое ќе го одбие барањето.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член граѓанинот во рок од три дена од денот на приемот на решението може да поднесе жалба до Државната изборна комисија.

(5) По жалбата од ставот (4) на овој член Државната изборна комисија решава во рок од три дена од денот на приемот на жалбата.

(6) Против решението на Државната изборна комисија граѓанинот во рок од три дена од денот на приемот на решението може да поднесе тужба за поведување управен спор до Врховниот суд на Република Македонија.

(7) По тужбата од ставот (6) на овој член Врховниот суд на Република Македонија решава во рок од три дена од денот на приемот на тужбата.

(8) Правосилното решение на Врховниот суд на Република Македонија донесено по тужбата е основа за запишување, промена и бришење на податоците во Избирачкиот список.

6. Јавен увид во Избирачкиот список

Член 49

(1) Министерството за правда најдоцна 15 дена од денот на распишувањето на изборите, Избирачкиот список го става на јавен увид во своите подрачни одделенија и месните канцеларии во нивен состав со состојба на податоци за:

- граѓаните со наполнети 18 години живот на денот на изборите (прв круг на гласање),
- умрените лица 30 дена пред денот на распишувањето на изборите и
- другите податоци од Избирачкиот список на денот на распишувањето на изборите.

(2) Министерството за правда по ставањето на изводите од Избирачкиот список на јавен увид, преку јавните гласила ги известува граѓаните за местото на кое се врши увидот, времетраењето на увидот и можноста за запишување, дополнување или бришење на податоците од Избирачкиот список.

(3) Јавниот увид трае 15 дена.

7. Промена на податоците во Избирачкиот список ставени на јавен увид

Член 50

(1) Барање за запишување, дополнување или бришење на податоците во изводите на Избирачкиот список што се ставени на јавен увид, во рокот од членот 49 став (3) на овој законик, може да поднесе секој граѓанин, ако:

- тој или некој друг граѓанин не е запишан во Избирачкиот список,
- е запишано лице кое нема избирачко право или нема живеалиште на подрачјето на општината или лице кое е починато и
- личното име и адресата на лицето или личното име и адресата на друго лице се неправилно запишани.

(2) Барањето за запишување, дополнување или бришење на податоците од ставот (1) на овој член се поднесува писмено до подрачното одделение на Министерството за правда или месната канцеларија на подрачјето на живеење.

(3) Со барањето се приложуваат и потребните докази.

Член 51

(1) Министерството за правда по барањата на граѓаните од членот 50 на овој законик е должен да одлучи со решение во рок од 24 часа од денот на приемот на барањето и ако утврди дека барањето е основано со решение ќе изврши запишување, дополнување или бришење на податоците во Избирачкиот список, а во спротивно ќе донесе решение со кое ќе го одбие барањето.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член граѓанинот во рок од 24 часа од приемот на решението може да поднесе жалба до Државната изборна комисија.

(3) По жалбата од ставот (2) на овој член Државната изборна комисија решава во рок од 24 часа по приемот на жалбата.

(4) Против решението на Државната изборна комисија во рок од 24 часа од приемот на решението може да се поднесе тужба за поведување управен спор до Врховниот суд на Република Македонија.

(5) По тужбата од ставот (4) на овој член Врховниот суд на Република Македонија решава во рок од 24 часа од приемот на тужбата.

(6) Правосилното решение на Врховниот суд на Република Македонија донесено по тужбата за запишување, промена и бришење е составен дел на потпишаниот Избирачки список од страна на Државната изборна комисија.

8. Заклучување и потпишување на избирачкиот список

Член 52

Министерството за правда Избирачкиот список во кој се извршени сите промени кои произлегле од јавниот увид, отпечатен во вид на изводи, го заклучува најдоцна 15 дена по завршениот јавен увид.

Член 53

(1) Избирачкиот список, односно изводот се заклучува со назначување на: бројот на страниците кои ги има тој список, односно изводот, бројот на запишаните избирачи (означени со број и букви), критичен момент на податоците утврдени во членот 50 став (1) на овој законик, датум на заклучувањето, потпис на овластено лице и печат.

(2) Заклучениот Избирачки список ги содржи и податоците за граѓаните чии барања за бришење, запишување или промена на податоците од Избирачкиот список се позитивно решени од страна на Министерството за правда, Државната изборна комисија и Врховниот суд на Република Македонија.

(3) Заклучениот Избирачки список Министерството за правда го доставува до Државната изборна комисија на потпишување во рок од пет дена од заклучувањето.

Член 54

(1) Во постапката на потпишување Државната изборна комисија проверува дали во заклучениот Избирачки список се внесени барањата позитивно решени од страна на Министерството за правда, Државната изборна комисија и Врховниот суд на Република Македонија.

(2) Ако Државната изборна комисија утврди дека во Избирачкиот список, односно изводите не се внесени барањата што се позитивно решени, истите веднаш ќе ги врати до Министерството за правда. Исправките се извршуваат во рок од 48 часа од денот на нивниот прием.

9. Заштита на податоците во Избирачкиот список

Член 55

(1) Личните податоци содржани во Избирачкиот список се заштитени во согласност со закон и не смеат да се употребуваат за ни една друга цел, освен за остварување на избирачкото право на граѓаните во согласност со овој законик.

(2) На регистрираните политички партии и на независните кандидати, при учество на избори, Министерството за правда по претходно писмено барање им дава во печатена форма или електронски облик на ЦД-ром податоци од потпишаниот или претходно подготвен извод од Избирачкиот список за секое избирачко место во кои се содржани податоците од членот 45 став (2) на овој законик.

(3) Подносителите на барањето ги сносат реалните трошоци за изработка на податоците од Избирачкиот список во печатена или електронска форма.

(4) Регистрираните политички партии, коалициите и независните кандидати, односно овластените претставници и нивните заменици на подносителите на листа на кандидати не можат да ги користат избирачките списоци на денот на изборите за евидентирање на лицата кои гласале.

Член 56

Овластениот службеник или кое било друго лице, тело или орган кој е запознат со личните податоци содржани во Избирачкиот список е должен да ги чува и заштитува во согласност со членот 55 од овој законик.

V. КАНДИДИРАЊЕ

1. Предлагање на кандидати

Член 57

(1) Предлагањето на кандидати за избор на претседател на Републиката, кандидати за пратеници, кандидати за членови на совет и за градоначалник се врши со поднесување на листа на кандидат за претседател на Републиката, листа на кандидати за пратеници, листа на кандидати за членови на совет, односно листа на кандидат за градоначалник.

(2) Кандидат за претседател на Републиката, пратеник, кандидати за членови на совет и за градоначалник може да биде предложен само во една листа.

2. Подносител на листа

Член 58

(1) Подносителот на листа може да поднесе само една листа на кандидат за претседател на Републиката, кандидати за пратеници, кандидати за членови на советот, како и една листа на кандидат за градоначалник.

(2) При спроведувањето на локалните избори, подносителот на листите од ставот (1) на овој член во единицата на локалната самоуправа во која најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, поднесувањето на листите на кандидати, односно листа на кандидати за градоначалник се врши на јазикот и писмото што го употребуваат граѓаните во таа единицата на локалната самоуправа.

(3) При спроведувањето на парламентарните избори, подносителот на листите од ставот (1) на овој член во изборните единици во кои најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, поднесувањето на листите на кандидати се врши покрај на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на јазикот и писмото што го употребуваат граѓаните во таа единицата на локалната самоуправа.

Подносител на листа на кандидат за претседател на Републиката

Член 59

(1) Право да поднесат листа на кандидат за претседател на Републиката имаат најмалку 10.000 избирачи или 30 пратеници.

(2) Кога подносител на листа на кандидат за претседател на Републиката е група избирачи потребно е да се соберат најмалку 10.000 потписи од запишаните избирачи во Избирачкиот список.

(3) Кога подносител на листа на кандидат за претседател на Републиката се пратеници е потребно да се соберат најмалку 30 потписи од пратениците.

Подносител на листа на кандидати за пратеници, членови на совет и градоначалник

Член 60

(1) Право да поднесат листа на кандидати за пратеници, листа на кандидати за членови на совет, односно листа на кандидат за градоначалник имаат регистрираните политички партии самостојно, коалиции, како и група избирачи (во натамошниот текст: подносител на листа).

(2) Државната изборна комисија го утврдува субјективитетот на подносителот на листата на кандидати врз основа на изјавата на политичките партии кои настапуваат како коалиција на изборите.

(3) Изјавата за коалицирање од ставот (2) на овој член ја потпишуваат претставници на политичките партии кои настапуваат заедно и таа го содржи името на коалицијата, лого, општината, односно изборната единица во која настапуваат заедно.

(4) Листата на кандидати ја потпишува лично овластен претставник на подносителот на листата.

(5) Називот на листата се означува според името на подносителот на листата.

(6) Ако подносител на листата на кандидати е група избирачи, називот на листата се означува со “група избирачи” и според почетната буква од името и презимето на подносителот на листата.

Подносител на листа на кандидати за пратеници со собрани потписи

Член 61

Кога подносител на листа на кандидати за пратеници е група избирачи, е потребно да се соберат најмалку 1.000 потписи од запишаните избирачи во изводот на Избирачкиот список на изборната единица.

Подносител на листа на кандидати за членови на совет и градоначалник со собрани потписи

Член 62

Кога подносител на листа на кандидати за членови на совет, односно листа на кандидат за градоначалник е група избирачи, е потребно да се соберат:

- во општината до 10.000 жители најмалку 100 потписи од запишаните избирачи во изводот од Избирачкиот список за општината,
- во општината од 10.001 до 30.000 жители најмалку 150 потписи од запишаните избирачи во изводот од Избирачкиот список за општината,
- во општината од 30.001 до 50.000 жители најмалку 250 потписи од запишаните избирачи во изводот од Избирачкиот список за општината,
- во општината од 50.001 до 100.000 жители најмалку 350 потписи од запишаните избирачи во изводот од Избирачкиот список за општината,
- во општината над 100.001 жители најмалку 450 потписи од запишаните избирачи во изводот од Избирачкиот список за општината и
- во градот Скопје најмалку 1.000 потписи од запишаните избирачи во изводот од Избирачкиот список на подрачјето на градот Скопје.

3. Постапка на собирање на потписи за предлагање на кандидат

Член 63

(1) Потписите на избирачите во постапката на кандидирање се собираат пред службените лица на Министерството за правда на образец пропишан од Државната изборна комисија, кој содржи име и презиме, постојано живеалиште, професија и единствен матичен број на предложените кандидати, како и име и презиме и единствен матичен број на избирачот кој го потпишува предлогот.

(2) Собирањето потписи пред Министерството за правда започнува петнаесеттиот ден од денот на распишувањето на изборите и трае 15 дена.

(3) Секој избирач својот потпис може да го даде само за една листа на кандидат за претседател на Републиката, кандидати за пратеници, за членови на совет и кандидат за градоначалник.

(4) Избирачите кои ја поднесуваат листата треба да имаат избирачко право и постојано живеалиште на подрачјето на изборната единица, општината, односно градот Скопје.

4. Содржина на листата што се поднесува

Член 64

(1) Поднесената листа на кандидат за претседател на Републиката содржи: назив на листата, име и симболот на подносителот на листата, име и презиме на предложениот кандидат за претседател со означување на неговото постојано живеалиште, професија и единствен матичен број на граѓанинот.

(2) Поднесената листа на кандидати за пратеници содржи: број на изборна единица, назив на листата, име и симболот на подносителот на листата, име и презиме на носителот на листата, име и презиме на секој кандидат за пратеник и содржи онолку кандидати колку што се избираат во изборната единица со означување на нивното постојано живеалиште, професија и единствен матичен број на граѓанинот.

(3) Поднесената листа на кандидати за членови на совет, односно листата на кандидат за градоначалник содржи: означување на советот на општината, односно градот Скопје за кои се врши изборот, назив на листата, име и симболот на подносителот на листата, име и презиме на носителот на листата, име и презиме на секој кандидат и содржи онолку кандидати колку што се избираат за членови на совет со означување на неговото постојано живеалиште, професија и единствен матичен број на граѓанинот.

(4) Поднесената листа на кандидат за градоначалник содржи: име на општината, односно градот Скопје за кој се предлага, назив на листата, име и симболот на подносителот на листата, име и презиме на предложениот кандидат за градоначалник со означување на нивното постојано живеалиште, професија и единствен матичен број на граѓанинот.

(5) Во поднесената листа на кандидати за пратеници од ставот (2) на овој член и за членови на совет на општината и градот Скопје од ставот (3) на овој член, на секои три места на листата најмалку едно место му припаѓа на помалку застапениот пол.

5. Постапка за поднесување на листата

Член 65

(1) Листата на кандидат, односно кандидати се поднесува на пропишан образец од Државната изборна комисија.

(2) Кога подносител на листа на кандидат, односно кандидати е политичка партија мора да приложи потврда за регистрација од надлежниот суд.

(3) Кога подносител на листа на кандидат, односно кандидати е коалиција мора да ја приложи изјавата од членот 60 став (3) на овој законик.

(4) Кога подносител на листа на кандидат, односно кандидати е група избирачи, мора да се поднесе и потребниот број на потписи утврден во членот 61, односно членот 62 на овој законик.

(5) За секоја кандидатура е потребна писмена согласност (изјава) на кандидатот која е неотповиклива.

(6) Редоследот на кандидатите во листата на кандидати го утврдува подносителот на листата во согласност со членот 64 на овој законик.

Член 66

(1) Листата на кандидат за претседател на Републиката, овластените претставници на предлагачите ја доставуваат до Државната изборна комисија.

(2) Листите на кандидати за пратеници, овластените претставници на предлагачите ги доставуваат до Државната изборна комисија.

(3) Листите на кандидати за членови на советот, односно листата на кандидат за градоначалник, овластените претставници на предлагачите ги доставуваат до општинската изборна комисија .

(4) Листите на кандидати од ставовите (1), (2) и (3) на овој член се доставуваат до надлежната изборна комисија најдоцна 35 дена пред денот на одржувањето на изборите.

Член 67

(1) Државната, односно општинската изборна комисија од членот 66 на овој законик по приемот на листата на кандидат, односно кандидати утврдува дали истата е поднесена во утврдениот рок и составена во согласност со одредбите на овој законик.

(2) Ако Државната, односно општинската изборна комисија утврди дека во листата има одделни неправилности, ќе го повика овластениот претставник на подносителот на листата, односно првопотпишаниот пратеник на листата на кандидат, да ги отстранат неправилностите во рок од 48 часа од приемот на листите.

(3) Ако Државната, односно општинската изборна комисија утврди дека листата е поднесена во определениот рок и е составена во согласност со одредбите на овој законик, односно констатираните неправилности или пропусти, подносителите на листата ги отстраниле во рокот утврден во ставот (2) од овој член, поднесената листа ќе ја потврди со решение.

(4) Ако Државната, односно општинската изборна комисија утврди дека листите се поднесени ненавремено, односно констатираните неправилности или пропусти, подносителите на листите не ги отстраниле во рокот утврден во ставот (2) од овој член, поднесената листа ќе ја отфрли со решение во рок од 24 часа од приемот на листите.

(5) Против решението на општинската изборна комисија од ставот (4) на овој член може да се поднесе жалба до надлежниот апелационен суд, во рок од 24 часа од приемот на решението.

(6) Против решението на Државната изборна комисија од ставот (4) на овој член може да се поднесе жалба до Врховниот суд на Република Македонија преку Државната изборна комисија во рок од 24 часа од приемот на решението.

(7) Врховниот суд на Република Македонија од ставот (6) на овој член, односно надлежниот апелационен суд од ставот (5) на овој член е должен да донесе одлука во рок од 48 часа по приемот на жалбата.

(8) Доставување на приговор и жалба по пошта не е дозволено.

Член 68

(1) Редоследот на кандидати во листата на кандидат, односно редоследот на листите на кандидати надлежната изборна комисија го утврдува со ждрепка.

(2) Надлежната изборна комисија, за активностите што ќе ги преземе во согласност со ставот (1) од овој член, задолжително претходно ги известува овластените претставници на подносителите на листите.

(3) Општинската изборна комисија утврдената единствена листа веднаш ја доставува до Државната изборна комисија.

6. Објавување на утврдените листи

Член 69

(1) Државната изборна комисија утврдената единствена листа на кандидат за избор на претседател на Републиката ќе ја објави најдоцна 30 дена пред денот на одржувањето на изборите во “Службен весник на Република Македонија”.

(2) Државната изборна комисија утврдените единствени листи на кандидати за пратеници во изборните единици ќе ги објави во дневниот печат од кој еден е на јазикот на заедницата што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија, најдоцна 25 дена пред денот определен за одржување на изборите.

(3) Општинската изборна комисија утврдените единствени листи на кандидати за членови на совет, односно листа на кандидат за градоначалник ќе ги огласи најдоцна 25 дена пред денот определен за одржување на изборите во сите населени места и на избирачките места во општината.

(4) Општинските изборни комисији утврдените единствени листи на кандидати за пратеници ќе ги објават во избирачките места во општините за кои се надлежни.

(5) Утврдените листи на кандидати во општините во кои најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, се објавуваат покрај на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на службениот јазик и писмо што го употребуваат граѓаните во таа општина.

VI. ИЗБОРНА КАМПАЊА И ФИНАНСИРАЊЕ НА ИЗБОРНАТА КАМПАЊА

1. Организатор на изборната кампања

Член 70

(1) Подносителот на листа на кандидати чии листи на кандидати за избор на претседател на Републиката, пратеници, членови на совет, односно листа на кандидати за градоначалник се потврдени од надлежната изборна комисија, имаат право да организираат изборна кампања (во натамошниот текст: организатори на изборната кампања).

(2) Организаторите на изборната кампања имаат право на рамноправен пристап и под еднакви услови да ги користат сите видови на политичка пропаганда, известување и други облици на пропаганда чија цел е да се влијае на одлуката на избирачите при гласањето.

(3) Странски правни и физички лица не можат да организираат изборна кампања.

Член 71

(1) Организаторот на изборната кампања задолжително отвора жиро-сметка со назнака “за изборна кампања”, во рок од 48 часа по потврдувањето на листата на кандидати и во тој рок од 48 часа, доказот за отворена жиро-сметка се доставува до надлежната изборна комисија.

(2) Ако организаторот на изборната кампања не отвори жиро-сметка во предвидениот рок потврдената листа за кандидати се поништува со решение од надлежната изборна комисија.

(3) Кога организатор на изборната кампања е група избирачи, потписник на жиро-сметката е овластениот претставник на подносителот на листата.

(4) Организаторот на изборната кампања на жиро-сметката од ставот (1) на овој член, ќе ги депонира сите средства добиени од правни или физички лица за финансирање на изборната кампања.

(5) Сите трошоци за кампањата исклучиво ќе се покријат од средствата на жиро-сметката за изборната кампања.

(6) Жиро-сметката од ставот (1) на овој член се затвора откако ќе бидат исплатени средствата од Буџетот на Република Македонија, односно буџетите на општините и градот Скопје за секој добиен глас на изборите.

Член 72

(1) За законитоста на спроведувањето на изборната кампања е одговорен организаторот на изборната кампања.

(2) Организаторот на изборната кампања е одговорен и за оние дејствија на изборната кампања за кои ќе овласти други лица.

Член 73

(1) Кандидатите имаат право, ако во времето на изборната кампања, односно во наставите или пропагандните известувања на одделни организатори на изборната кампања им се повредуваат правата (со попречување и оневозможување на кампањата на противкандидатите), веднаш да покренат постапка за заштита на своите права пред надлежниот основен суд.

(2) По барањето за заштита на правата, основниот суд ќе одлучи во рок од 48 часа од денот на поднесувањето на барањето.

(3) Против одлуката на основниот суд може да се изјави жалба во рок од 48 часа од денот на приемот на одлуката до надлежниот апелационен суд.

(4) Надлежниот апелационен суд одлучува во рок од 48 часа од денот на поднесувањето на жалбата.

(5) Правосилната одлука веднаш се објавува во јавните гласила.

2. Траење на изборната кампања

Член 74

(1) Изборната кампања започнува 20 дена пред денот определен за одржување на изборите и не смее да трае 24 часа пред денот на изборите и на денот на изборите.

(2) Советот за радиодифузија е должен да ги следи програмите на електронските медиуми во Република Македонија за времетраењето на изборниот молк и на денот на одржувањето на изборите.

(3) Советот за радиодифузија е должен веднаш по утврдувањето на неправилностите (агитирање, информации поврзани со изборната кампања, рекламни пораки со кои се врши претставување на партиски програми и партиски симболи), да го извести органот надлежен за електронски комуникации кој е должен во рок од 24 часа по приемот на известувањето да поднесе пријава пред надлежниот основен суд за покренување на постапка за казниво дело.

3. Медиумско претставување

Член 75

(1) Јавните гласила во Република Македонија, се должни под еднакви услови на нивните програми да обезбедат рамноправен пристап во претставувањето на изборните програми на кандидатите.

(2) Должината на траењето на изборното претставување, методите на рекламирање и условите за користење на програмското време, односно просторот во јавните гласила за претставување на кандидатите и нивните програми се определуваат со одлука за правилата за рамноправен пристап во медиумско претставување за време на изборната кампања преку радиодифузери.

(3) Одлуката за правилата за рамноправен пристап во медиумското претставување ја донесува Собранието по предлог на Советот за радиодифузија.

(4) Советот за радиодифузија е должен предлогот на одлуката од ставот (2) на овој член да ја достави до Собранието најдоцна 50 дена пред денот на одржувањето на изборите, освен во случаите утврдени со овој законик.

(5) Одлуката за правилата за рамноправен пристап во медиумското претставување се објавува најдоцна 40 дена пред денот определен за одржување на изборите.

Член 76

(1) Јавните гласила се должни кога објавуваат изборни пропагандни известувања во информативниот дел на својата програма, да наведат дека се работи за платен оглас.

(2) Јавниот радиодифузен сервис, чиј основач е Собранието, е должен без надоместок во соработка со Државната изборна комисија да ги информира граѓаните за начинот и техниката на гласањето.

4. Испитување на јавното мислење

Член 77

(1) Испитувањето на јавното мислење се објавува најдоцна пет дена пред денот определен за одржување на изборите.

(2) Кога се објавува испитување на јавното мислење за кандидатите, политичките партии и група избирачи во изборната кампања, се наведува името на институцијата или раководителот на институцијата што го извршила истражувањето, датумот, методологијата, големината и структурата на примерокот и името на нарачувачот кој го побарал испитувањето.

5. Изборни плакати

Член 78

(1) Изборни плакати е дозволено да се истакнуваат без надоместок на места што ги утврдува општината, односно градот Скопје.

(2) Општината и градот Скопје имаат обврска да ги обележат местата од ставот (1) на овој член, за секој подносител на листи одделно.

(3) Општината и градот Скопје можат да утврдат и дополнителни места за истакнување на изборни плакати со надоместок.

(4) Дел од средствата од ставот (3) на овој член општината и градот Скопје, непосредно по завршувањето на изборите, се должни да ги искористат за отстранување на сметот направен за време на изборната кампања.

(5) Општината и градот Скопје се должни да ги објават условите за добивање право за користење на местата за истакнување изборни плакати, најдоцна 50 дена пред одржувањето на изборите.

(6) Општината и градот Скопје се должни да обезбедат еднакви услови за сите организатори на изборната кампања при истакнувањето на плакати на утврдените места.

(7) Изборни плакати можат да се истакнуваат и на станбени или други приватни објекти, со претходна согласност од сопственикот на објектот.

(8) Не е дозволено истакнување на плакати од кампањата на објектите каде што се наоѓа гласачкото место или просторијата каде што се спроведува гласањето.

Член 79

(1) Уништување на изборни плакати или лепење плаката врз плаката на други организатори на изборната кампања е забрането.

(2) Организаторот на изборната кампања е должен во рок од 30 дена по завршувањето на изборите да го отстрани сметот од плакатите.

6. Предизборни собири

Член 80

- (1) Предизборните собири се јавни.
- (2) За одржување на редот на собирите се грижи органот надлежен за внатрешни работи.

Член 81

Организаторот на изборната кампања за организирање на предизборен собир на јавни места и на места каде што се одвива јавен превоз, писмено го известува органот надлежен за внатрешни работи, преку неговата подрачна единица, најдоцна 48 часа пред денот на одржувањето на собирот.

Член 82

(1) Предизборните собири не смеат да се одржуваат во воени објекти, верски објекти, болници, домови за стари лица, училишта, детски градинки и други јавни институции.

(2) По исклучок, на организаторите може да им биде дозволено да одржуваат предизборни собири во просториите на училишта, или културни центри, доколку во општината нема друг објект за да се одржи собирот.

(3) Дозволата за одржување предизборни собири ја дава одговорното лице на установата под еднакви услови за сите организатори на изборната кампања.

(4) За потребите на изборната кампања не е дозволено да се користат просториите, опремата или другиот имот што е наменет за работа на државните органи и органите на општината и градот Скопје.

(5) По исклучок, можат да се користат просториите на органите од ставот (4) на овој член, доколку во местото не постојат никакви други соодветни простории за потребите на изборната кампања.

(6) Дозволата ја дава одговорното лице на органот под еднакви услови за сите организатори на изборната кампања.

7. Финансирање на изборите

Член 83

(1) Изборната кампања не смее да се финансира од:

- средства од Буџетот на Република Македонија, освен средствата определени во членот 86 став (2) на овој законик,
- средства од буџетите на општините и градот Скопје, освен средствата определени во членот 86 став (2) на овој законик,
- средства од јавни претпријатија и јавни установи,
- средства од здружение на граѓани, верски заедници, религиозни групи и фондации,
- средства од странски влади, меѓународни институции, органи и организации на странски држави и други странски лица и
- средства од претпријатија со мешовит капитал каде што е доминантен странскиот капитал.

(2) Изборната кампања може да се финансира од:

- физички лица во висина од 5.000 евра во денарска противвредност и
- правни лица во висина од 20.000 евра во денарска противвредност.

Член 84

При финансирањето на изборната кампања, организаторот на изборната кампања може да потроши најмногу до 60 денари по запишан избирач во изборната единица, односно општината за која има поднесено листа на кандидати, односно листа на кандидат.

8. Финансиски извештај

Член 85

(1) Организаторот на изборната кампања е должен да поднесе финансиски извештај за изборната кампања.

(2) Финансискиот извештај за изборната кампања содржи податоци за вкупниот износ на средствата, изворите на финансирање и направените трошоци.

(3) Финансискиот извештај се доставува до Државниот завод за ревизија, Државната изборна комисија и Собранието веднаш, а најдоцна во рок од 30 дена по денот на верификација на мандатите.

(4) Финансискиот извештај за изборната кампања јавно го објавува Државната изборна комисија на својата интернет страница.

(5) За локалните избори финансискиот извештај се доставува до советот на општината и Советот на градот Скопје најдоцна 30 дена од денот на завршувањето на изборите.

(6) Организаторот на изборната кампања на група избирачи, вишокот од собраните средства ќе го подари во добротворни цели.

(7) Државниот завод за ревизија доколку утврди неправилности во финансискиот извештај на организаторот на изборната кампања, а се поврзани со надминување на лимитот за изборна кампања или финансирање на изборна кампања спротивно на одредбите на овој законик ќе ги извести надлежните органи заради поведување на соодветна постапка.

9. Надомест на трошоците за избори

Член 86

(1) Право на надоместок на трошоци за избори имаат организаторите на изборната кампања од чии листи на кандидати се избрани кандидат за претседател на Републиката, кандидати за пратеници, членови на совет, односно кандидат за градоначалник во висина од 15 денари по добиен глас.

(2) Надоместокот на трошоците за избори ќе се исплати од Буџетот на Република Македонија, односно од буџетот на општината и на градот Скопје најдоцна во рок од три месеца по поднесувањето на финансискиот извештај за изборната кампања врз основа на извештајот на Државната изборна комисија за спроведените избори.

(3) Надоместокот на трошоците за избори се определува со одлука на Собранието, советот на општината и на градот Скопје.

Член 87

(1) Надлежниот орган врз основа на одлуката од членот 86 став (3) на овој законик ќе донесе решение за неисплаќање на надоместок на трошоците на организаторите на изборната кампања во согласност со членот 85 став (7) од овој законик.

(2) Надлежната изборна комисија ќе донесе решение за поништување на листата на кандидати најдоцна до денот на одржување на изборите, ако со правосилна пресуда се утврди дека во текот на изборната кампања користеле средства стекнати од извршени казниви дела.

VII. СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИЗБОРИТЕ

1. Средства за спроведување на изборите

Член 88

(1) Средствата за спроведување на изборите се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија и со нив располага Државната изборна комисија.

(2) Од средствата наменети за изборите две третини служат за покривање на трошоците поврзани со изборните дејствија на органите за спроведување на изборите.

(3) Една третина од средствата за спроведување на изборите служи за покривање на дел од трошоците што ги направиле организаторите на изборната кампањата чии кандидати се избрани.

(4) За спроведување на локалните избори средства се обезбедуваат од буџетот на општината и градот Скопје и со нив располага општинската изборна комисија, односно Изборната комисија на градот Скопје, а средства за изборниот материјал се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија и со нив располага Државната изборна комисија.

2. Изборен материјал

Член 89

Изборниот материјал за спроведување на изборите се состои од:

- кутии за гласање и паравани,
- обрасци на записници и дневник за работа на избирачкиот одбор,
- блок со гласачки ливчиња според изводот од Избирачкиот список,
- листи на кандидати,
- потпишан извод од Избирачкиот список,
- средства за обележување и проверка на лицата кои гласале (УВ ламба, спреј и графитно перниче),
- печати,
- упатство за гласање и
- друг материјал потребен за гласање.

Член 90

(1) Упатството за гласање се истакнува на видно место на гласачкиот параван и на други видни места на гласачките места во согласност со Упатството издадено од Државната изборна комисија. Упатството е печатено на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на јазиците и писмата на заедниците наведени во Преамбулата на Уставот на Република Македонија.

(2) Листите на кандидати ќе бидат истакнати во просторијата за гласање.

3. Предавање на изборниот материјал

Член 91

(1) Државната изборна комисија изборниот материјал го предава на општинските изборни комисии најдоцна во рок од 72 часа пред денот определен за одржување на изборите.

(2) За предавањето на изборниот материјал се составува записник во кој треба посебно да се наведе вкупниот број на гласачки ливчиња со сериските броеви и потребниот број листи на кандидати што се истакнуваат во просториите за гласање.

Член 92

(1) Општинската изборна комисија е должна еден ден пред денот определен за одржување на изборите да го предаде изборниот материјал на избирачките одбори.

(2) За предавањето на изборниот материјал од општинската изборна комисија на избирачките одбори се составува записник во кој треба да се наведе вкупниот број на гласачки ливчиња со сериските броеви и друг материјал потребен за гласање.

(3) Записникот го потпишуваат претседателот и членовите на избирачкиот одбор и членот на општинската изборна комисија кој го предава материјалот.

(4) Ако присутните претставници на подносителите на листи имаат забелешки за предавањето на изборниот материјал, тие имаат право да им се овозможи да бидат евидентирани во записникот и тие да бидат основа во постапката за заштита на избирачкото право.

(5) Ако на присутните претставници на подносителите на листи не им бидат евидентирани забелешките од ставот (4) на овој член во записникот, имаат право забелешките да ги достават до општинската изборна комисија во рок од 5 часа по потпишувањето на записникот.

(6) При предавање на изборниот материјал право на присуство имаат и овластените набљудувачи.

4. Гласачко ливче

Член 93

(1) Гласачкото ливче се печати на македонски јазик и неговото кирилско писмо.

(2) Името на подносителот на листата, името и презимето на кандидатот, односно носителот на листата се пишуваат на македонски јазик и неговото кирилско писмо.

(3) За припадниците на заедниците, името на подносителот на листата и името и презимето на кандидатот, односно носителот на листата се пишуваат на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на јазикот и писмото на заедницата на која тие припаѓаат.

(4) Во општините во кои најмалку 20% од граѓаните зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, гласачките ливчиња за избори се печатат покрај на македонски јазик и неговото кирилско писмо и на службениот јазик и писмо што го употребуваат граѓаните во таа општина.

Член 94

(1) На гласачкото ливче ако има кандидати, односно носители на листа со исто име и презиме, тогаш се наведува и почетната буква на нивното средно име.

(2) На гласачкото ливче кандидатите, односно подносителите на листите се наведени по оној редослед кој е утврден во единствената листа на кандидати.

(3) Гласачкото ливче содржи дел за гласање и дел кој останува на кочанот.

За претседател на Републиката

Член 95

(1) Делот од гласачкото ливче за гласање за избор на претседател на Републиката содржи:

- назив на гласачкото ливче, општина и број на гласачкото место,
- реден број, име и симбол (ако го има) на подносителот на листата и
- име и презиме на кандидатите врз основа на податоците од матичната евиденција.

(2) Делот од гласачкото ливче што останува на кочанот на блокот го содржи серискиот број на гласачкото ливче, општината и бројот на гласачкото место.

(3) Во називот на гласачкото ливче е содржано знамето на Република Македонија.

За пратеници

Член 96

(1) Делот од гласачкото ливче за гласање за избор на пратеници содржи:

- назив на гласачкото ливче, бројот на изборната единица, општината и бројот на гласачкото место,

- реден број, име и симбол (ако го има) на подносителот на листата и
- име и презиме на носителот на листата врз основа на податоците од матичната евиденција.

(2) Делот од гласачкото ливче кој останува на кочанот на блокот содржи сериски број на гласачкото ливче, бројот на изборната единица, општината и бројот на гласачкото место.

(3) Во називот на гласачкото ливче се содржани бројот на изборната единица и знамето на Република Македонија.

За членови на совет

Член 97

(1) Делот од гласачкото ливче за гласање за избор на членови на совет содржи:

- назив на гласачкото ливче, бројот на гласачкото место и општината,
- реден број, име и симбол (ако го има) на подносителот на листата и
- име и презиме на носителот на листата врз основа на податоците од матичната евиденција .

(2) Делот од гласачкото ливче кој останува на кочанот на блокот ги содржи серискиот број на гласачкото ливче, општината и бројот на гласачкото место.

(3) Во називот на гласачкото ливче за избор на членови на советот се содржи името на општината, односно градот Скопје за кои се врши изборот.

За градоначалник

Член 98

(1) Делот од гласачкото ливче за гласање за избор на градоначалник содржи:

- назив на гласачкото ливче, број на гласачкото место и општина,
- име и симбол (ако го има) на подносителот на листата и
- реден број, име и презиме на кандидатите врз основа на податоците од матичната евиденција.

(2) Делот од гласачкото ливче кој останува на кочанот на блокот содржи сериски број на гласачкото ливче, општината и бројот на гласачкото место.

(3) Во називот на гласачкото ливче за избор на градоначалник се содржи името на општината, односно градот Скопје за кои се врши изборот.

5. Гласачко место

Член 99

(1) За секое избирачко место се определува местото (просторија во објектот) на кое се врши гласањето (во натамошниот текст: гласачко место).

(2) Во просторијата во местото определено за гласање се истакнуваат листите на кандидати.

Член 100

(1) Претседателот и членовите на избирачкиот одбор најдоцна еден час пред почетокот на гласањето се собираат во просторијата за гласање и утврдуваат:

- дали просторијата е во истата состојба како што ја оставиле на денот пред изборите,
- дали изборниот материјал е во иста состојба како што бил на денот пред изборите и
- дали гласачката кутија е празна.

(2) Избирачкиот одбор составува записник за утврдената состојба, кој го потпишуваат претседателот и членовите на одборот.

(3) Забелешките на претседателот и членовите на избирачкиот одбор се констатираат во записникот.

(4) Ако овластените присутни претставници на подносителите на листите имаат забелешки, претседателот е должен да им овозможи да бидат евидентирани во записникот и тие да бидат основа во постапката за заштита на избирачкото право.

(5) Ако забелешките на овластените присутни претставници на подносителите на листите од ставот (4) на овој член не им бидат евидентирани во записникот, имаат право забелешките да ги достават до општинската изборна комисија во рок од 5 часа по потпишувањето на записникот.

(6) Право на присуство при утврдувањето на состојбата пред почетокот на гласањето имаат и овластените набљудувачи.

6. Времетраење на гласањето

Член 101

(1) Гласањето започнува во 7,00 часот и трае непрекинато до 19,00 часот.

(2) Во 19,00 часот гласачкото место се затвора, а на избирачите кои се затекнале во објектот каде што се гласа им се овозможува да гласаат.

(3) Избирачкиот одбор може да го затвори гласачкото место и пред истекот на рокот од ставот (1) на овој член, по претходна согласност од надлежната општинска изборна комисија, ако гласале сите избирачи запишани во изводот од Избирачкиот список.

7. Обезбедување на гласачкото место

Член 102

(1) Полицијата го обезбедува гласачкото место непрекинато почнувајќи од 6,00 часот до 19,00 часот.

(2) По затворањето на гласачкото место, за време на сумирањето на резултатите полицијата го обезбедува објектот и просторијата во која е сместено гласачкото место и избирачкиот одбор и ги отстранува сите неовластени лица од објектот.

(3) Полицијата го обезбедува избирачкиот одбор до предавање на записникот и изборниот материјал на општинската изборна комисија, ако е тоа побарано од страна на избирачкиот одбор.

8. Надлежност на избирачкиот одбор за време на гласањето

Член 103

(1) Избирачкиот одбор се грижи за одржување на редот и мирот на гласачкото место.

(2) Избирачкиот одбор може да го отстрани секое лице кое го нарушува редот и мирот на гласачкото место.

(3) Објектот во кој е сместено гласачкото место и приодот до него за време на спроведување на гласањето го обезбедува полицијата.

(4) Избирачкиот одбор може да побара помош од полицијата за воспоставување ред на гласачкото место.

(5) Никој не смее да дојде на гласачкото место вооружен, освен полицијата во случајот предвиден во ставовите (3) и (4) на овој член.

(6) Во објектот и просторијата каде што се изведува гласањето и во нејзина близина, избирачкиот одбор во соработка со полицијата е должен да ги отстрани пропагандните материјали.

(7) Полицијата по барање на претседателот или заменикот на претседателот на избирачкиот одбор е должна да ги отстрани неовластено присутните лица во објектот и просторијата за гласање, како и неовластено присутните лица од објектот каде што се изведува гласањето во радиус од 100 метра.

Член 104

(1) Избирачкиот одбор може да го прекине гласањето, ако на гласачкото место се наруши редот сè додека тој не се воспостави.

(2) Гласањето може да се прекине и во случај на временски непогоди или други во-нредни околности.

(3) Избирачкиот одбор ќе го прекине гласањето ако приодот до гласачкото место не го обезбедува полиција, а за тоа имало потреба или ако таа е повикана и не се одзвала на повикот.

(4) Претседателот или заменикот на претседателот на избирачкиот одбор може да ја повика полицијата во просторијата каде што се гласа доколку има потреба од тоа.

(5) Ако гласањето е прекинувано подолго од 1 час, гласањето ќе продолжи за онолку време колку што траел прекинувањето, но не подолго од 3 часа.

(6) Ако прекинувањето траел подолго од 3 часа, гласањето ќе се повтори.

(7) Причините за прекинувањето на гласањето и времето за кое гласањето се прекинувало се внесуваат во записникот.

9. Права и обврски на подносителите на листи и овластените набљудувачи за време на гласањето

Член 105

(1) Претставниците на подносителите на листите, доколку имаат забелешки на работата на избирачкиот одбор за време на гласањето, можат да укажат на неправилностите, со цел тие да бидат отстранети.

(2) Претседателот на избирачкиот одбор е должен на присутните претставници на подносителите на листите, ако имаат забелешки, да им се овозможи да бидат евидентирани во записникот и тие да бидат основа во постапката за заштита на избирачкото право.

(3) Ако забелешките од ставот (2) на овој член на претставниците на подносителите на листи не се евидентирани во записникот, тие имаат право да ги достават до општинската изборна комисија во рок од 5 часа по потпишувањето на записникот.

(4) Овластените домашни набљудувачи, доколку имаат забелешки на работата на избирачкиот одбор имаат право да ги евидентираат во дневникот на избирачкото место.

Член 106

Претседателот, членовите на општинските изборни комисии и избирачките одбори и нивните заменици, како и претставниците на подносителите на листи и набљудувачите за време на гласањето и на местото на гласањето не смеат да носат ознаки или симболи на политичка партија, коалиција или кандидат.

10. Гласање

Член 107

(1) Гласањето се врши лично на гласачките места во Република Македонија.

(2) Гласање за друго лице е забрането, освен во случаите предвидени во членот 111 од овој законик.

Утврдување на идентитетот на гласачот

Член 108

- (1) Избирачите пристапуваат да гласаат еден по еден.
- (2) Кога избирачот пристапува да гласа избирачкиот одбор проверува дали избирачот е на соодветното гласачко место и со ултравиолетова ламба проверува дали има небришлив белег на ноктот и палецот на десната рака.
- (3) Кога избирачот пристапува да гласа избирачкиот одбор го проверува неговиот личен идентитет.
- (4) Личниот идентитет избирачот го докажува со лична карта или патна исправа.
- (5) Избирачкиот одбор, по утврдувањето на идентитетот на избирачот, го заокружува неговиот реден број во изводот од Избирачкиот список и избирачот го става својот потпис, а ако е неписмен става отпечаток од десниот показалец. Ако избирачот нема десен показалец, тој ќе стави отпечаток од неговиот лев показалец, а доколку нема ни лев показалец, не се става отпечаток.
- (6) По идентификацијата, избирачот добива гласачко ливче и му се обележува со спреј палецот на десната рака, односно палецот на левата рака, доколку нема палец на десната, притоа внимавајќи со спрејот да се опфати и ноктот на палецот. Ако избирачот нема палец на двете раце нема да се врши обележување.

11. Начин на гласање

Член 109

- (1) Гласањето се врши со едно гласачко ливче за секој вид на избори утврдени со овој законик.
- (2) Гласачкото ливче се откинува од кочанот на блокот по нумерички редослед, му се става печат на предната страна и потоа му се дава на избирачот.
- (3) На избирачот му се објаснува начинот на гласањето и му се овозможува да гласа.

Член 110

Избирачот гласањето го врши на тој начин што го заокружува редниот број пред подносителот на листата, односно редниот број пред кандидатот за којшто се определил да гласа и на гласачкото ливче преклопено пред да го стави во кутијата за гласање, избирачкиот одбор на задната страна му става печат.

Гласање на немоќно или болно лице

Член 111

- (1) Избирачот кој не е во можност да гласа на гласачкото место (немоќно или болно лице според упатството на Државната изборна комисија), а сака да гласа, за тоа ќе ја извести општинската изборна комисија најдоцна три дена пред денот определен за гласање.
- (2) Известувањето од ставот (1) на овој член може да се даде и преку полномошник.
- (3) Избирачкиот одбор на лицето од ставот (1) на овој член ќе му овозможи да гласа во неговиот дом еден ден пред одржувањето на изборите на начин со кој се обезбедува тајноста на гласањето.
- (4) Избирачкиот одбор за гласањето од ставот (3) на овој член обезбедува посебна кутија за гласање која се носи празна во домот каде што се наоѓа избирачот.
- (5) Гласањето од ставот (3) на овој член избирачкиот одбор го внесува во записникот.
- (6) За денот и часот на гласањето од ставот (3) на овој член претседателот на општинската изборна комисија писмено ги известува претставниците на подносителите на листите.

Гласање на избирач кој не може да гласа сам

Член 112

(1) Избирачот кој има физички недостаток или е неписмен и поради тоа не може да гласа на начин утврден со овој законик, има право со себе да доведе лице кое ќе му помогне при гласањето.

(2) Ако избирачот од ставот (1) на овој член не доведе со себе лице кое ќе му помогне при гласањето, тогаш избирачкиот одбор ќе определи друго лице од редот на избирачите.

(3) Лицето кое ќе му помага на друго лице при гласањето не смее да биде од редот на членовите на избирачкиот одбор, претставниците на подносителите на листите или набљудувачите.

(4) Едно исто лице може да помогне при гласањето најмногу на двајца избирачи од ставот (1) на овој член.

(5) Избирачкиот одбор на лицето од ставовите (1) и (2) на овој член ќе му укаже дека со неговата помош не треба да влијае врз одлуката на избирачот.

(6) Гласањето од ставот (1) на овој член избирачкиот одбор го внесува во записникот.

Гласање на избирачи кои се на отслужување на воениот рок, воена вежба, на издржување казна затвор или во притвор

Член 113

(1) Избирачите кои на денот на гласањето не се во местото на своето живеалиште поради отслужување на воениот рок или се на воена вежба, гласаат во воената единица, организацијата, установата или единицата.

(2) Избирачите кои на денот на гласањето се наоѓаат на издржување казна затвор или се во притвор, гласаат во казнено-поправните домови.

(3) Општинската изборна комисија е должна веднаш по добивањето на списоците на избирачите од ставовите (1) и (2) на овој член да ги достави на воените единици, организациите, установите, единицата, како и до казнено-поправните домови каде што избирачите се на отслужување на воениот рок или се на воена вежба, односно на издржување казна затвор или се во притвор.

(4) За избирачите од ставовите (1) и (2) на овој член изборите ги спроведува избирачкиот одбор од најблиското избирачко место или посебен избирачки одбор согласно со овој законик и упатството на Државната изборна комисија, еден ден пред денот определен за гласање, а за гласањето се известуваат и претставниците на подносителите на листите заради нивно присуство на гласањето.

(5) За гласањето од ставот (4) на овој член избирачкиот одбор составува посебни записници.

(6) Записниците и изборниот материјал по завршувањето на гласањето се доставуваат до соодветните општински изборни комисии.

12. Сумирање и утврдување на резултатите од гласањето на гласачките места

Член 114

Резултатите од гласањето на гласачкото место од страна на избирачкиот одбор се сумираат и утврдуваат на начин што:

- се пребројуваат неупотребените гласачки ливчиња и по пребројувањето, прво се кинедесниот долен агол, а потоа се ставаат во посебен плик кој се затвора, запечатува и врз него се запишува бројот на избирачкото место и вкупниот број на неупотребените ливчиња,

- се отвора гласачката кутија и се пристапува кон пребројување на гласовите,
- се утврдува вкупниот број на избирачи кои гласале и ставиле потпис, или само отпечаток од запишаните во изводот од Избирачкиот список,
- со ждрепка се определува еден член кој ќе ги вади и отвора гласачките ливчиња едно по едно од гласачката кутија и ќе му ги предава на претседателот на избирачкиот одбор,
- гласачкото ливче се покажува на сите членови на избирачкиот одбор, на присутните претставници на подносителите на листите и на набљудувачите,
- избирачкиот одбор утврдува дали гласачкото ливче е важечко или не и за која листа на кандидати, односно за кандидат е гласано и
- се регистрира дадениот глас, а гласачкото ливче се става на соодветно место и се пристапува кон вадење ново ливче од гласачката кутија.

Важечко гласачко ливче

Член 115

- (1) Гласачкото ливче е важечко ако е во согласност со членот 110 од овој законик.
- (2) За важечко гласачко ливче се смета и она гласачко ливче од кое на сигурен и недвосмислен начин може да се утврди за која листа на кандидат, односно листа на кандидати избирачот гласал.
- (3) Гласачкото ливче е неважечко ако не е пополнето или има заокружено повеќе листи на кандидати или кандидат.

Записник за гласање

Член 116

- (1) Избирачкиот одбор во записникот за гласање ги внесува следниве податоци: редниот број на избирачкото место; бројот на решението за формирање на избирачкиот одбор; времето на започнувањето и завршувањето на гласањето; вкупниот број на избирачи во избирачкото место според изводот од Избирачкиот список; вкупниот број на избирачи кои гласале; вкупниот број на гласачки ливчиња ставени во гласачката кутија; вкупниот број на гласачки ливчиња што не се употребени и вкупниот број на неважечки гласачки ливчиња и вкупниот број гласови кои ги добила секоја листа на кандидати одделно.
- (2) Записникот содржи посебен табеларен дел за сумирањето и утврдувањето на резултатите од избирачкото место.
- (3) Во записникот се внесуваат и евентуалните забелешки дадени од членовите на избирачкиот одбор.

Член 117

- (1) Записникот го потпишуваат претседателот и членовите на избирачкиот одбор.
- (2) Записникот е важечки ако е потпишан од мнозинството членови на избирачкиот одбор чии потписи се депонирани.
- (3) Претседателот на избирачкиот одбор треба да ги наведе причините за непотпишување на записникот од член на одборот.
- (4) Ако записникот не е потпишан од мнозинството членови на избирачкиот одбор, записникот го составува и потпишува општинската изборна комисија, врз основа на целокупниот изборен материјал.
- (5) Претседателот на избирачкиот одбор е должен на присутните претставници на подносителите на листите ако имаат забелешки, да им се овозможи да бидат евидентирани во записникот и тие да бидат основа во постапката за заштита на избирачкото право.
- (6) Ако забелешките на претставниците на подносителите на листите од ставот (5) на овој член не се евидентирани во записникот, тие имаат право да ги достават до општин-

ската изборна комисија во рок од 5 часа од составувањето на записникот и тие забелешки можат да бидат основа за приговор.

(7) Овластените домашни набљудувачи, доколку имаат забелешки, имаат право да ги евидентираат во дневникот на избирачкото место.

Предавање на изборниот материјал на општинската изборна комисија

Член 118

(1) Записниците и другиот изборен материјал, избирачкиот одбор ги доставува до општинската изборна комисија, во рок од 5 часа по завршувањето на гласањето.

(2) Примерок од записниците направени како копија под индиго добива секој претставник на подносителот на листата, а овластените домашни набљудувачи примерок од табеларниот дел од записникот. Оригиналниот примерок, кој претходно е со печат од Државната изборна комисија, се доставува до општинската изборна комисија.

(3) Избирачкиот одбор веднаш по завршувањето на дејствијата од ставовите (1) и (2) на овој член ги објавува и истакнува сумираните резултати од извршеното гласање на гласачкото место.

(4) Изборниот материјал до општинската изборна комисија го доставува претседателот на избирачкиот одбор во придружба на заинтересирани членови на избирачкиот одбор, или претставници на подносителите на листите и претставници од полицијата, ако за тоа има потреба.

(5) За предавањето на материјалот од ставот (1) на овој член се составува посебен записник.

13. Сумирање и утврдување на резултатите од гласањето за избор на претседател на Републиката

Член 119

Општинската изборна комисија во рок од 5 часа од приемот на целокупниот изборен материјал од избирачките одбори ги сумира резултатите од гласањето за листата на кандидати од избирачките места за која е надлежна и ги предава на Државната изборна комисија.

Прв круг

Член 120

За претседател на Републиката е избран кандидатот кој добил мнозинство гласови од вкупниот број избирачи запишани во Избирачкиот список.

Втор круг

Член 121

(1) Ако во првиот круг ниту еден кандидат за претседател на Републиката не го добил потребното мнозинство гласови, во вториот круг се гласа за двајца кандидати кои во првиот круг добиле најмногу гласови.

(2) Вториот круг на гласање се одржува во рок од 14 дена од завршувањето на првиот круг на гласањето.

(3) На повторното гласање за претседател на Републиката е избран кандидатот кој добил мнозинство гласови од избирачите кои гласале, доколку гласале повеќе од половината избирачи.

Повторување на гласањето

Член 122

(1) Доколку и во вториот круг на гласање ниту еден од кандидатите не го добил потребното мнозинство гласови, се повторува целата изборна постапка.

(2) Ако за претседател на Републиката е предложен еден кандидат, а во првиот круг на гласање не го добил потребното мнозинство гласови, се повторува целата изборна постапка.

Изјава

Член 123

(1) Пред преземањето на должноста, најдоцна во рок од десет дена од денот на објавувањето на конечните резултати, но не порано од денот на престанок на мандатот на претходниот претседател, претседателот на Републиката дава и потпишува свечена изјава пред Собранието, која гласи:

„Изјавувам дека функцијата претседател на Република Македонија ќе ја вршам совесно и одговорно, ќе го почитувам Уставот и законите и ќе го штитам суверенитетот, територијалниот интегритет и независноста на Република Македонија.”

(2) Изјавата од ставот (1) на овој член претседателот на Република Македонија, избран врз основа на избори за претседател поради престанок на мандатот, ја дава во рок од три дена од денот на објавувањето на конечните резултати.

14. Сумирање и утврдување на резултатите од гласањето за избор на пратеници

Член 124

Општинската изборна комисија во рок од 5 часа од приемот на целокупниот изборен материјал од избирачките одбори за кои таа е надлежна ги сумира резултатите од гласањето за листите на кандидати од избирачките места на соодветната изборна единица.

Записник за гласањето

Член 125

(1) За својата работа општинската изборна комисија составува записник.

(2) Во записникот за гласањето се внесуваат податоци за сумираните гласови од гласањето, и тоа: редниот број на избирачките места во изборната единица за која е надлежна, вкупниот број на избирачи за тие избирачки места запишани во изводите од Избирачкиот список, вкупниот број на избирачи што гласале, вкупниот број на неважечки гласачки ливчиња и вкупниот број на гласови што ги добила секоја листа на кандидати на ниво на изборна единица од избирачките места за кои таа општинска изборна комисија е надлежна.

Член 126

(1) Записникот од членот 125 на овој законик го потпишуваат претседателот и членовите на општинската изборна комисија.

(2) Записникот е важечки ако е потпишан од мнозинството членови на општинската изборна комисија.

(3) Претседателот на општинската изборна комисија треба да ги наведе причините за непотпишување на записникот од член на комисијата.

(4) Ако присутните претставници на подносителите на листите имаат забелешки, претседателот на општинската изборна комисија е должен на присутните претставници на

подносителите на листите, ако имаат забелешки, да им се овозможи да бидат евидентирани во записникот и тие да бидат основа во постапката за заштита на избирачкото право.

(5) Примерок од записникот добива и секој претставник на подносителот на листата, а домашните набљудувачи примерок од табеларниот дел од записникот.

15. Утврдување на резултатите и распределба на мандатите за избор на пратеници

Член 127

(1) Државната изборна комисија ги сумира и ги утврдува вкупните резултати од гласањето во изборните единици.

(2) Државната изборна комисија резултатите од гласањето ги утврдува врз основа на записниците со сумираните резултати од надлежната општинска изборна комисија и целокупниот изборен материјал.

(3) Државната изборна комисија резултатите ги утврдува одделно за секоја изборна единица, според бројот на вкупните гласови што ги добиле листите на кандидати одделно врз основа на сумираните резултати од општинската изборна комисија за избирачките места во изборната единица за која е надлежна.

(4) Утврдувањето на резултатите од изборите се врши со примена на Д'Хондт-овата формула.

(5) По утврдувањето на вкупниот број дадени гласови за тој број на кандидати во изборната единица (таканаречена избирачка маса), секоја листа одделно се дели со низот делители 1, 2, 3, 4 итн. сè додека не се распределат според определениот принцип сите пратенички места во изборната единица.

(6) Количниците од делењето од ставот (5) на овој член се редат по големина при што се релевантни онолку најголеми количници колку што се избираат пратеници во изборната единица.

(7) Листата на кандидати добива толкав број на пратенички места колку што има најголеми количници од бројот на количниците од ставот (6) на овој член.

(8) Ако во доделувањето на последното пратеничко место се јават два идентични количника, мандатот се доделува со ждрепка.

(9) При распределбата на пратеничките места за избрани се сметаат онолку кандидати колку што места добила листата.

(10) Од листата на кандидати се избрани кандидатите наведени во листата според утврдениот редослед.

Член 128

(1) Државната изборна комисија за утврдувањето на резултатите од гласањето во изборната единица составува записник одделно за секоја изборна единица.

(2) Во записникот се внесуваат податоци за резултатите од гласањето, и тоа:

- вкупниот број на избирачки места,
- вкупниот број на избирачи запишани во изводите од избирачкиот список за изборната единица,
- вкупниот број на избирачи што гласале,
- вкупниот број на неважечки ливчиња,
- вкупниот број гласови што ги добила секоја листа на кандидати одделно,
- бројот на добиени пратенички места од листата на кандидати и
- името и презимето на избраните кандидати.

Член 129

Изборите се сметаат за завршени по конечноста на резултатите за избор на сите 120 пратеници.

16. Сумирање, утврдување на резултатите од гласањето за избор на членови на совет и распределба на мандатите

Член 130

(1) Општинската изборна комисија ги пресметува вкупните резултати од гласањето во општината.

(2) Општинската изборна комисија резултатите од гласањето ги пресметува врз основа на записниците со сумираните резултати од избирачките одбори и целокупниот изборен материјал.

(3) Општинската изборна комисија резултатите ги утврдува според бројот на гласовите што ги добиле листите на кандидати за членови на советот одделно врз основа на сумираните резултати од избирачките одбори.

(4) Изборната комисија на градот Скопје резултатите од гласањето за членови на Советот ги утврдува според бројот на гласовите што ги добиле листите на кандидати за членови на Советот одделно, врз основа на сумираните резултати добиени од општинските изборни комисији на подрачјето на градот Скопје.

(5) Утврдувањето на резултатите од изборите се врши со примена на Д'Хондт -овата формула.

(6) По утврдувањето на вкупниот број дадени гласови за секоја листа на кандидати (таканаречена избирачка маса), секоја листа одделно се дели со низот делители 1, 2, 3, 4 итн. сè до бројот на членовите на советот кои се избираат во општината и градот Скопје.

(7) Количниците од делењето од ставот (6) на овој член се редат по големина при што релевантни се онолку најголеми количници колку што се избираат членови на советот.

(8) Листата на кандидати за членови на советот добива толкав број на советнички места колку што има најголеми количници од бројот на количниците од ставот (6) на овој член.

(9) Ако во доделувањето на последното советничко место се јават два идентични количника, мандатот се доделува со ждрепка.

(10) При распределбата на советничките места за избрани се сметаат онолку кандидати колку што места добила листата.

(11) Од листата на кандидати за членови на советот се избрани кандидатите наведени во листата според утврдениот редослед.

Член 131

(1) Општинската изборна комисија за утврдувањето на резултатите од гласањето составува записник.

(2) Во записникот се внесуваат податоци за резултатите од гласањето, и тоа:

- вкупниот број на избирачки места во општината и градот Скопје,
- вкупниот број на избирачи запишани во изводите од Избирачкиот список за општината и градот Скопје,
- вкупниот број на избирачи кои гласале,
- бројот на неважечки ливчиња,
- вкупниот број гласови што ги добила секоја листа на кандидати одделно,
- бројот на добиени советнички места од листата на кандидати и
- името и презимето на избраните кандидати.

(3) Примерок од записникот добива и секој претставник на подносителот на листата, а домашните набљудувачи примерок од табеларниот дел од записникот.

17. Утврдување на резултатите за избор на градоначалник

Прв круг

Член 132

(1) Во првиот круг од гласањето за градоначалник е избран оној кандидат кој добил мнозинство гласови од избирачите кои гласале, доколку на изборите излегле една третина од вкупниот број на избирачи запишани во изводот од Избирачкиот список за соодветната општина.

(2) Изборната комисија на градот Скопје резултатите од гласањето за градоначалник ги утврдува според бројот на гласовите што ги добиле листите на кандидати за градоначалник одделно, врз основа на сумираните резултати добиени од општинските изборни комитети на подрачјето на градот Скопје.

(3) Ако за градоначалник е предложен еден кандидат, а во првиот круг на гласање не го добил потребното мнозинство гласови од ставот (1) на овој член, се повторува целата изборна постапка.

Втор круг

Член 133

(1) Ако во првиот круг ниту еден кандидат за градоначалник не го добил потребното мнозинство гласови, согласно со членот 132 став (1) од овој законик, во вториот круг се гласа за двајцата кандидати кои во првиот круг добиле најмногу гласови.

(2) Вториот круг на гласање се одржува во рок од 14 дена од денот на завршувањето на првиот круг на гласањето.

(3) Во вториот круг на гласање за градоначалник е избран кандидатот кој добил поголем број гласови.

Именување на повереник до нови избори

Член 134

(1) Ако и по вториот круг од кои било причини не се изврши избор на градоначалник, изборната комисија во рок од 15 дена од завршувањето на изборите ја известува Владата.

(2) По добивањето на известувањето од ставот (1) на овој член, Владата во рок од 15 дена ќе именува повереник за вршење на работите од надлежност на градоначалникот.

(3) Владата најдоцна во рок од 15 дена по денот на именувањето на повереник го известува претседателот на Собранието заради распишување на избори за градоначалник.

18. Објавување на резултатите од изборите

Државната изборна комисија

Член 135

(1) Државната изборна комисија првичните резултати од изборите добиени по електронски пат ги објавува sukcesивно, а резултатите врз основа на податоците од записниците од општинските изборни комитети во рок од 12 часа по завршувањето на изборите.

(2) Државната изборна комисија конечните резултати од изборите ги објавува во рок од 24 часа од денот на нивната конечност.

Општинска изборна комисија

Член 136

(1) Општинската изборната комисија првичните резултати од изборите за членови на совет, односно градоначалник ги објавува во рок од 7 часа по завршувањето на изборите врз основа на податоците од избирачките одбори и ги истакнува на огласна табла во општината и ги соопштува на јавните гласила.

(2) Изборната комисија на градот Скопје првичните резултати од изборите за членови на совет, односно градоначалник ги објавува во рок од 10 часа по завршувањето на изборите врз основа на податоците од општинските изборни комисии за градот Скопје и ги истакнува на огласна табла во градот Скопје и ги соопштува на јавните гласила.

(3) Конечните резултати од изборите за членови на совет и градоначалник општинските изборни комисии, односно Изборната комисија на градот Скопје ги објавуваат најдоцна во рок од 24 часа од конечното завршување на изборите.

19. Избори за претседател на Републиката поради престанок на мандатот

Распишување на избори

Член 137

(1) Кога Уставниот суд на Република Македонија ќе донесе акт со кој го утврдува настанувањето на условите за престанок на функцијата претседател на Република Македонија согласно со членот 81 став 8 од Уставот на Република Македонија, во рок од 24 часа го доставува до претседателот на Собранието и го објавува во “Службен весник на Република Македонија”.

(2) Претседателот на Собранието, во рок од 48 часа од објавувањето на актот од ставот (1) на овој член, донесува акт за распишување на избори за избор на претседател на Републиката.

Постапка за собирање на потписи

Член 138

Собирањето на потписите во постапката за кандидирање за претседател на Републиката и јавниот увид во Избирачкиот список се спроведуваат пред Министерството за правда и започнуваат петтиот ден од денот на распишувањето на изборите за претседател на Републиката поради престанок на мандатот и траат десет дена.

Поднесување на листа на кандидат

Член 139

(1) Листата на кандидати за претседател на Републиката се доставува до Државната изборна комисија, најдоцна шеснаесеттиот ден од денот на распишувањето на изборите.

(2) Кандидатот може да се откаже од кандидатурата, најдоцна во рок од 17 дена од денот на распишувањето на изборите.

Надлежност на Државната изборна комисија

Член 140

(1) Државната изборна комисија во рок од 24 часа по приемот на листите на кандидати за претседател, утврдува дали тие се поднесени во рокот предвиден со членот 139 став (1) од овој законик.

(2) Ако Комисијата од ставот (1) на овој член по приемот на листата утврди дека се направени одделни пропусти, односно неправилности, ќе ги повика подносителите на листите веднаш, но најдоцна во рок од 24 часа од доставувањето на листата да ги отстранат констатираните пропусти или неправилности.

(3) Ако Комисијата од ставот (1) на овој член утврди дека листите се поднесени во определениот рок и се составени во согласност со овој законик, односно констатираните пропусти и неправилности подносителите на листите ги отстраниле во рокот од ставот (2) на овој член, поднесените листи ќе ги потврди со решение во рок од 24 часа од приемот на листите, односно отстранувањето на пропустите или неправилностите.

Член 141

(1) Ако Државната изборна комисија утврди дека листите се поднесени ненавремено, односно констатираните пропусти и неправилности подносителите на листите не ги отстраниле во рокот предвиден во членот 140 став (2) на овој законик, Комисијата поднесената листа во рок од 24 часа ќе ја отфрли со решение.

(2) Против решението на Државната изборна комисија може да се поднесе жалба до Врховниот суд на Република Македонија во рок од 24 часа по приемот на решението.

(3) Врховниот суд на Република Македонија е должен да донесе одлука по жалбата во рок од 24 часа по приемот на жалбата.

(4) Жалбата од ставот (2) на овој член се поднесува преку Државната изборна комисија, а доставувањето на жалба по пошта не е дозволено.

Објавување на листите

Член 142

Државната изборна комисија утврдените листи ќе ги објави во “Службен весник на Република Македонија” најдоцна дваесет и првиот ден од денот на распишувањето на изборите.

Изборна кампања

Член 143

Изборната кампања започнува дваесет и вториот ден од денот на распишувањето на изборите и завршува 24 часа пред денот на одржувањето на изборите.

Организатор на изборната кампања

Член 144

Организаторот на изборната кампања задолжително отвора жиро-сметка со назнака “за изборна кампања”, врз основа на издадена потврда од Државната изборна комисија за поднесена листа на кандидат за претседател на Републиката.

Медиумско претставување

Член 145

(1) Предлогот на одлуката за правилата за рамноправен пристап во медиумското претставување за избор на претседател на Републиката поради престанок на мандатот, Советот за радиодифузија ја доставува до Собранието најдоцна 15 дена по распишувањето на изборите, а Собранието ја донесува во рок од два дена од денот на приемот.

(2) Одлуката од ставот (1) на овој член се објавува веднаш, а најдоцна во рок од 24 часа во “Службен весник на Република Македонија”.

Објавување на описите на избирачките места

Член 146

(1) Министерството за правда копије од решението за определување на бројот и описот на секое избирачко место ќе го достави до општинската изборна комисија најдоцна десет дена пред денот определен за изборите.

(2) Општинската изборна комисија најдоцна пет дена пред денот определен за одржување на изборите ќе ги објави на видно место описите на избирачките места кои се определени за гласање со назначување од кое подрачје избирачите ќе гласаат на определено избирачко место.

VIII. ЗАШТИТА НА ИЗБИРАЧКОТО ПРАВО

Член 147

(1) Постапката за заштита на избирачкото право е итна.

(2) Поднесоците (приговорите и жалбите) за заштита на избирачкото право се доставуваат до надлежните органи преку органите кои претходно одлучувале.

(3) Второстепените одлуки на надлежните органи се конечни.

(4) Доставувањето на приговор, тужба и жалба по пошта не е дозволено.

1. Постапка за заштита на избирачкото право на подносителите на листите

Член 148

(1) Секој подносител на листа на кандидати во постапката за гласање, сумирање и утврдување на резултатите од гласањето за претседател на Републиката и за избор на пратеници може да поднесе приговор до Државната изборна комисија, а за избор на членови на советите на општините и на градот Скопје и за избор на градоначалници на општините и градоначалник на градот Скопје може да поднесе приговор до општинската изборна комисија или градската изборна комисија.

(2) Приговорот од ставот (1) на овој член се поднесува во рок од 48 часа по завршувањето на гласањето.

(3) Државната изборна комисија, општинската изборна комисија и градската изборна комисија се должни во рок од 48 часа по приемот на приговорот да донесат одлука.

(4) Против одлуката на Државната изборна комисија, општинската изборна комисија и градската изборна комисија може да се поднесе жалба до Врховниот суд на Република Македонија, во рок од 48 часа од приемот на решението.

(5) Жалбата до Врховниот суд на Република Македонија подносителот ја заснова на основот и врз наводите истакнати во приговорот по кој е донесена првостепената одлука.

2. Постапка за заштита на избирачкото право на избирачите

Член 149

(1) Секој избирач на кого му е повредено избирачкото право во постапката на спроведување на гласањето може да поднесе приговор до Државната изборна комисија, а за локалните избори до градската изборна комисија или општинската изборна комисија во рок од 24 часа.

(2) Првостепениот орган е должен во рок од 4 часа по приемот на приговорот да донесе одлука.

(3) Против одлуката на првостепениот орган, односно Државната изборна комисија може да се поднесе жалба до Врховниот суд на Република Македонија, во рок од 24 часа по приемот на решението.

3. Одлучување на Врховниот суд на Република Македонија

Член 150

(1) Врховниот суд на Република Македонија по жалбите од членовите 148 и 149 на овој законик решава во совет од петмина судии избрани по пат на ждрепка.

(2) Врховниот суд на Република Македонија е должен да донесе одлука во рок од 48 часа по приемот на жалбата.

(3) Врховниот суд на Република Македонија може да ја потврди или преиначи одлуката.

(4) Одлуките по приговор и жалба со самото донесување се објавуваат на интернет страницата на Врховниот суд на Република Македонија, Државната изборна комисија, градската изборна комисија и општинската изборна комисија и на друг соодветен начин.

IX. ПОНИШТУВАЊЕ И ПОВТОРУВАЊЕ НА ГЛАСАЊЕТО

Член 151

(1) Државната, градската, односно општинската изборна комисија со решение го поништува гласањето на гласачкото место во следниве случаи, ако:

- избирачкиот одбор не го спроведува гласањето на начин утврден со овој законик,
- е нарушена тајноста на гласањето,
- гласањето било прекинато подолго од 3 часа,
- полицијата не одговорила на барањето за интервенција од страна на избирачкиот одбор, а за тоа имало потреба и влијаело врз спроведувањето на гласањето на избирачкото место,
- бројот на гласачките ливчиња во гласачката кутија е поголем од бројот на избирачите што гласале и
- некое лице или лица гласале за други лица.

(2) Државната, градската, односно општинската изборна комисија со решение ќе го повтори гласањето на гласачките места во случаите од ставот (1) на овој член каде што гласањето е поништено само ако вкупниот број на запишани избирачи на тие избирачки места на ниво на изборна единица, град, односно општина влијае врз вкупните резултати.

(3) Против решението од ставовите (1) и (2) на овој член може, во рок од 24 часа од приемот на решението, да се поднесе жалба до Врховниот суд на Република Македонија преку Државната, градската, односно општинската изборна комисија.

(4) Врховниот суд на Република Македонија е должен да постапи по жалбата во рок од 48 часа по нејзиниот прием.

(5) Гласањето на гласачкото место кое е поништено ќе се повтори по 14 дена од денот на гласањето.

Х. ПОВТОРНИ ИЗБОРИ

1. Престанување на мандатот и дополнителни избори за пратеници

Член 152

(1) На пратеникот му престанува мандатот пред истекот на времето за кое е избран, ако:

- поднесе оставка,
- е осуден за кривично дело за кое е пропишана казна затвор во траење од најмалку пет години,
- настапи случај на неспојливост со функцијата пратеник,
- во случај на смрт и
- со правосилно решение е лишен од деловна способност.

(2) Ако пратеникот поднесе оставка, Собранието на првата наредна седница констатира дека на пратеникот му престанува мандатот од денот на одржувањето на таа седница.

(3) Мандатот на пратеникот му престанува со денот на настанувањето на условите од ставот (1) алинеи 2, 3, 4 и 5 на овој член, а Собранието тоа го констатира на првата наредна седница.

Член 153

(1) Ако на пратеник кој е избран од листата на кандидати му престане мандатот според еден од основите утврдени во членот 152 на овој законик, тогаш за остатокот од мандатот, пратеник на Собранието станува наредниот кандидат од листата.

(2) Државната изборна комисија го известува наредниот кандидат од листата во случаите од ставот (1) на овој член, во рок од три дена од престанокот на мандатот на пратеникот.

(3) Ако наредниот кандидат од листата од ставот (2) на овој член не ја извести Државната изборна комисија во рок од осум дена за прифаќањето на мандатот, тоа право се пренесува на наредниот кандидат од листата.

(4) Во случај кога е исцрпена листата на кандидати согласно со ставовите (1), (2) и (3) на овој член, остварувањето на ова право започнува повторно од почетокот на листата на кандидати, доколку на листата има кандидати.

Член 154

Ако на листата на кандидати нема кандидати и ако се исцрпени основите за стекнување мандат на пратеник утврдени во членот 153 на овој законик, се распишуваат дополнителни избори за избор на пратеници во изборната единица од која е избран пратеникот.

2. Престанување, одземање на мандатот и дополнителни избори за членови на совет

Член 155

(1) Ако на член на советот му престане или му биде одземен мандатот поради една од причините утврдени во Законот за локалната самоуправа и овој законик, тогаш член на советот за остатокот од мандатот станува наредниот кандидат од листата.

(2) Општинската изборна комисија го известува наредниот кандидат од листата во случаите од ставот (1) на овој член, во рок од три дена по престанокот на мандатот на советникот.

(3) Кандидатот од ставот (1) на овој член е должен писмено да ја извести општинската изборна комисија дали го прифаќа мандатот во рок од осум дена од денот на приемот на известувањето од ставот (2) на овој член.

(4) Ако кандидатот согласно со ставот (3) од овој член не го прифати мандатот, тоа право се пренесува на наредниот кандидат од листата.

Член 156

(1) Во случај кога е исцрпена листата на кандидатите согласно со членот 155 на овој законик, остварувањето на ова право започнува повторно од почетокот на листата на кандидати, доколку на листата има кандидати.

(2) Ако на листата на кандидати, нема кандидати и ако се исцрпени основите за стекнување мандат на член на совет се спроведуваат дополнителни избори за член на совет во општината, односно градот Скопје.

(3) Дополнителните избори ги распишува претседателот на Собранието во рок од 15 дена од престанувањето, односно одземањето на мандатот.

3. Избори за замена на членови на советите

Член 157

(1) Ако со правосилна судска пресуда се утврди дека во текот на изборната постапка, политичката партија, коалицијата или групата избирачи како средство за добивање гласови користеле поткуп и средства од извршени казниви дела, местата (мандатите) што ги освоиле подносителите на листите се поништуваат од страна на општинската изборна комисија и за овие места се спроведуваат избори за замена.

(2) Изборите за замена не можат да се распишат шест месеца пред истекот на мандатот за кој е избран советот.

(3) Мандатот на член на советот согласно со ставот (1) на овој член, односно избран на изборите за замена трае до истекот на времето за кое бил избран членот на советот на кој му престанал односно му е одземен мандатот.

(4) Изборите за замена ги распишува претседателот на Собранието по предлог на надлежната општинска изборна комисија.

4. Предвременни избори за градоначалник и членови на советите

Член 158

(1) Ако на градоначалник му престане мандатот поради една од причините утврдени во Законот за локалната самоуправа и овој законик и ако на градоначалникот му е изгласана недоверба во согласност со закон, се распишуваат предвременни избори за градоначалник.

(2) Предвременните избори од ставот (1) на овој член нема да се распишат ако до редовните избори за градоначалник има помалку од шест месеца.

Член 159

Предвременни избори за членови на совет пред истекот на мандатот се распишуваат ако настапи еден од условите утврдени во Законот за локалната самоуправа и овој законик.

5. Повторни избори на членови на советите

Член 160

Ако седницата на советот не се одржи до триесет и првиот ден од денот на завршувањето на изборите, во согласност со членот 37 ставови (2) и (3) од Законот за локалната самоуправа се вршат повторни избори за членови на советот, кои ги распишува претседателот на Собранието.

XI. НАБЉУДУВАЊЕ НА ИЗБОРИТЕ

Член 161

(1) Изборите и изборната постапка можат да ги набљудуваат:

- домашни здруженија на граѓани, кои се регистрирани според Законот за здруженија на граѓани и фондации, најмалку една година пред денот на одржувањето на изборите, како и странски здруженија регистрирани во Република Македонија и здруженија на странски земји, а во чиишто статуте се вклучени начелата за демократија и заштита на човековите права,

- меѓународни организации и
- претставници на странски земји .

(2) Државната изборна комисија ја утврдува процедурата за вршење на набљудувачката мисија.

Член 162

(1) Организациите и лицата од членот 161 на овој законик можат да вршат набљудување на целиот изборен процес по добивање на овластување од Државната изборна комисија.

(2) Барањата за набљудување со потребните исправи за идентификација се доставуваат до Државната изборна комисија од денот на распишувањето на изборите, а најдоцна десет дена пред денот на гласањето.

(3) Државната изборна комисија им издава овластувања на набљудувачите најдоцна седум дена по приемот на барањето.

(4) Државната изборна комисија има право да им го одземе овластувањето за набљудување на субјектите од членот 161 на овој законик, ако започнат да изразуваат поддршка за некој кандидат, партија или коалиција.

XII. ИЗБИРАЧКИ МЕСТА

Член 163

Под избирачко место, во смисла на овој законик, се подразбира населено место или дел од населено место каде што избирачите од тоа подрачје го остваруваат своето избирачко право.

1. Критериуми за определување на избирачките места

Член 164

(1) Избирачките места се определуваат за населени места или за делови од населени места во кои има запишано избирачи во изводите од избирачките списоци за населените места или за деловите од населените места.

(2) Избирачките места се определуваат во рамките на границите на општината.

Член 165

(1) При определувањето на бројот на избирачките места и на подрачјето што секое од нив одделно го опфаќа, на едно избирачко место можат да гласаат до 1.000 избирачи.

(2) По исклучок, доколку во определени населени места во кои живеат повеќе од 1.000 избирачи, а нема услови делови од тоа населено место да бидат приклучени кон друго избирачко место, бројот на избирачите на тоа избирачко место може да достигне до 1.400 избирачи.

(3) Избирачко место не може да се определува за населено место во кое живеат помалку од десет избирачи.

Член 166

Избирачкото место по правило не смее да биде оддалечено повеќе од 3 км од најоддалечената адреса во градските населби и повеќе од 5 км во селските населби.

2. Постапка за утврдување, менување и објавување на избирачките места

Член 167

Министерството за правда во соработка со органот надлежен за работите од областа на урбанизмот и градежништвото, органот надлежен за работите на премерот и катастарот и управната организација надлежна за работите од областа на статистиката задолжена за организационо-техничката и методолошката обработка на податоците од Избирачкиот список ги изработува стручно-техничките описи на избирачките места. Стручно-техничкиот опис на избирачките места содржи: општина, број на изборна единица, број на избирачко место, населеното место и локација на избирачкото место (објект и адресата на објектот во кој ќе се гласа, населено место), дали избирачкото место е целосно населено место, улица (назив), индикатор на распределба куќен број (од - до).

Член 168

(1) Министерот за правда врз основа на стручно-техничките описи на избирачките места изработени во согласност со членот 167 од овој законик, донесува решение со кое ќе го утврди бројот и описот за секое избирачко место одделно, со назначување на населените места, односно улиците и куќните броеви кои влегуваат во избирачките места и објектот на гласање.

(2) Министерството за правда копије од решението од ставот (1) на овој член ќе го достави до Државната изборна комисија најдоцна 20 дена пред денот определен за изборите, односно гласањето на референдум.

Член 169

(1) Промена на описот на избирачкото место се врши при промена на имињата за улиците, односно куќните броеви и доколку се зголемува бројот на избирачите или просторната оддалеченост за определено избирачко место.

(2) Министерот за правда донесува решение со кое ја утврдува промената на описот на избирачкото место.

(3) Промена на описите на избирачките места може да се врши најдоцна 30 дена пред денот определен за изборите, односно гласање на референдум.

Член 170

(1) Општинската изборна комисија најдоцна 15 дена пред денот определен за одржување на изборите, односно гласањето на референдумот ќе ги објави на видно место описите на избирачките места кои се определени за гласање со назначување од кое подрачје избирачите ќе гласаат на одделно избирачко место.

(2) Објавувањето на описите на избирачките места може да се врши и преку локалните средства за јавно информирање.

(3) Државната изборна комисија задолжително ќе организира информирање на избирачите со објавување на описите на избирачките места во печатот и другите средства за јавно информирање.

3. Услови за функционирање на избирачките места

Член 171

(1) Секое избирачко место има реден број.

(2) Редниот број на избирачкото место се истакнува на објектот во кој се врши гласањето за тоа избирачко место, а доколку во еден објект се врши гласање во две или повеќе избирачки места, редниот број на избирачкото место се означува и на секоја просторија што е определена за гласање во тоа избирачко место.

Член 172

Просторијата во која се врши гласањето не смее да се определи во објект во кој има седиште политичка партија или кој се користи за активности на политичките партии.

Член 173

(1) Гласањето се врши во затворена просторија која ги исполнува условите за остварување на лично, слободно и тајно гласање на избирачите.

(2) Во просторијата во која се врши гласањето се истакнуваат имињата на населените места и деловите од населените места (улицы и делови од улиците), кои ги опфаќа избирачкото место (описот).

(3) Просторијата определена за гласање е опремена со кабини, односно прегради или завеси така што да не може да се види како избирачот го пополнува гласачкото ливче.

(4) Секое место за гласање мора да биде опремено со хемиски молив за потребите на избирачите при гласањето.

(5) Во просторијата за гласање се поставуваат кутии за гласање изработени од цврст материјал кои на избирачките одбори им се предаваат запечатени со записник.

(6) Просториите определени за гласање мораат да се соодветно стручно-технички уредени заради нивно заклучување и запечатување.

XIII. ИЗБОРНИ ЕДИНИЦИ ЗА ИЗБОР НА ПРАТЕНИЦИ ВО СОБРАНИЕТО

Член 174

Изборните единици ги сочинуваат (опфаќаат) избирачките места во рамките на границите на општините каде што граѓаните го остваруваат избирачкото право.

Член 175

Во Република Македонија се утврдуваат шест изборни единици:

ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 1			
Општина КАРПОШ	Избирачки места од	2592	до 2653
Општина КИСЕЛА ВОДА	Избирачки места од	2425	до 2427
Општина КИСЕЛА ВОДА	Избирачки места од	2654	до 2672

Општина КИСЕЛА ВОДА	Избирачки места од	2739	до 2751
Општина КИСЕЛА ВОДА	Избирачки места од	2761	до 2771
Општина КИСЕЛА ВОДА	Избирачки места од	2774	до 2795
Општина ЦЕНТАР	Избирачки места од	2796	до 2818
Општина ЦЕНТАР	Избирачки места од	2822	до 2822
Општина ЦЕНТАР	Избирачки места од	2828	до 2828
Општина ЦЕНТАР	Избирачки места од	2830	до 2868
Општина ЦЕНТАР	Избирачки места од	2870	до 2871
Општина ЧАИР	Избирачки места од	2819	до 2821
Општина ЧАИР	Избирачки места од	2823	до 2827
Општина ЧАИР	Избирачки места од	2829	до 2829
Општина ЧАИР	Избирачки места од	2869	до 2869
Општина ЧАИР	Избирачки места од	2872	до 2898
Општина АЕРОДРОМ	Избирачки места од	2673	до 2738
Општина АЕРОДРОМ	Избирачки места од	2752	до 2760
Општина АЕРОДРОМ	Избирачки места од	2772	до 2773
Општина САРАЈ	Избирачки места од	2428	до 2461
Општина МАКЕДОНСКИ БРОД	Избирачки места од	0224	до 0274
Општина СОПИШТЕ	Избирачки места од	2412	до 2424
Општина СТУДЕНИЧАНИ	Избирачки места од	2341	до 2361
ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 2			
Општина ГАЗИ БАБА	Избирачки места од	2332	до 2332
Општина ГАЗИ БАБА	Избирачки места од	2476	до 2552
Општина ЃОРЧЕ ПЕТРОВ	Избирачки места од	2553	до 2591
Општина ЧАИР	Избирачки места од	2899	до 2903
Општина ЧАИР	Избирачки места од	2916	до 2917
Општина ЧАИР	Избирачки места од	2922	до 2922
Општина ЧАИР	Избирачки места од	2924	до 2928
Општина ЧАИР	Избирачки места од	2934	до 2945
Општина ШУТО ОРИЗАРИ	Избирачки места од	2955	до 2973
Општина БУТЕЛ	Избирачки места од	2904	до 2915
Општина БУТЕЛ	Избирачки места од	2918	до 2921
Општина БУТЕЛ	Избирачки места од	2923	до 2923
Општина БУТЕЛ	Избирачки места од	2929	до 2933
Општина БУТЕЛ	Избирачки места од	2946	до 2954
Општина АРАЧИНОВО	Избирачки места од	2333	до 2340
Општина КУМАНОВО	Избирачки места од	0995	до 1104
Општина ЛИПКОВО	Избирачки места од	1105	до 1130
Општина СТАРО НАГОРИЧАНЕ	Избирачки места од	1156	до 1186

Општина ЧУЧЕР – САНДЕВО	Избирачки места од	2462	до 2475
ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 3			
Општина БЕРОВО	Избирачки места од	0001	до 0016
Општина ВЕЛЕС	Избирачки места од	2135	до 2203
Општина ВЕЛЕС	Избирачки места од	2207	до 2210
Општина ВИНИЦА	Избирачки места од	0303	до 0332
Општина ГРАДСКО	Избирачки места од	2217	до 2226
Општина ДЕЛЧЕВО	Избирачки места од	0572	до 0604
Општина ЗЕЛЕНИКОВО	Избирачки места од	2362	до 2376
Општина ЗРНОВЦИ	Избирачки места од	0888	до 0891
Општина ИЛИНДЕН	Избирачки места од	2393	до 2411
Општина КАРБИНЦИ	Избирачки места од	2316	до 2331
Општина КОЧАНИ	Избирачки места од	0830	до 0874
Општина КОЧАНИ	Избирачки места од	0892	до 0902
Општина КРАТОВО	Избирачки места од	0903	до 0937
Општина КРИВА ПАЛАНКА	Избирачки места од	0938	до 0981
Општина КУМАНОВО	Избирачки места од	1131	до 1141
Општина КУМАНОВО	Избирачки места од	1144	до 1150
Општина ЛОЗОВО	Избирачки места од	1704	до 1712
Општина МАКЕДОНСКА КАМЕНИЦА	Избирачки места од	0605	до 0618
Општина ПЕТРОВЕЦ	Избирачки места од	2377	до 2392
Општина ПЕХЧЕВО	Избирачки места од	0017	до 0025
Општина ПРОБИШТИП	Избирачки места од	1530	до 1573
Општина РАНКОВЦЕ	Избирачки места од	0982	до 0994
Општина СВЕТИ НИКОЛЕ	Избирачки места од	1671	до 1703
Општина СТАРО НАГОРИЧАНЕ	Избирачки места од	1142	до 1143
Општина СТАРО НАГОРИЧАНЕ	Избирачки места од	1151	до 1155
Општина ЧАШКА	Избирачки места од	2204	до 2206
Општина ЧАШКА	Избирачки места од	2211	до 2216
Општина ЧАШКА	Избирачки места од	2227	до 2246
Општина ЧЕШИНОВО – ОБЛЕШЕВО	Избирачки места од	0875	до 0887
Општина ШТИП	Избирачки места од	2247	до 2315
ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 4			
Општина БИТОЛА	Избирачки места од	0194	до 0204
Општина БОГДАНЦИ	Избирачки места од	0368	до 0377
Општина БОСИЛОВО	Избирачки места од	1811	до 1826
Општина БОСИЛОВО	Избирачки места од	1842	до 1843
Општина ВАЛАНДОВО	Избирачки места од	0280	до 0302
Општина ВАСИЛЕВО	Избирачки места од	1794	до 1810
Општина ГЕВГЕЛИЈА	Избирачки места од	0333	до 0367
Општина ДЕМИР КАПИЈА	Избирачки места од	1238	до 1248

Општина КАВАДАРЦИ	Избирачки места од	0659	до 0712
Општина КОНЧЕ	Избирачки места од	1608	до 1617
Општина КРИВОГАШТАНИ	Избирачки места од	1508	до 1519
Општина МОГИЛА	Избирачки места од	0181	до 0193
Општина МОГИЛА	Избирачки места од	0214	до 0223
Општина НЕГОТИНО	Избирачки места од	1213	до 1237
Општина НОВАЦИ	Избирачки места од	0158	до 0180
Општина НОВО СЕЛО	Избирачки места од	1774	до 1792
Општина ПРИЛЕП	Избирачки места од	1350	до 1457
Општина ПРИЛЕП	Избирачки места од	1494	до 1507
Општина ПРИЛЕП	Избирачки места од	1520	до 1529
Општина РАДОВИШ	Избирачки места од	1574	до 1607
Општина РАДОВИШ	Избирачки места од	1618	до 1623
Општина РОСОМАН	Избирачки места од	0713	до 0722
Општина ДОЖРАН	Избирачки места од	0378	до 0385
Општина СТРУМИЦА	Избирачки места од	1713	до 1773
Општина СТРУМИЦА	Избирачки места од	1793	до 1793
Општина СТРУМИЦА	Избирачки места од	1827	до 1841
ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 5			
Општина ДЕБАРЦА	Избирачки места од	1314	до 1334
Општина ДЕБАРЦА	Избирачки места од	1343	до 1349
Општина БИТОЛА	Избирачки места од	0026	до 0157
Општина БИТОЛА	Избирачки места од	0205	до 0213
Општина ВЕВЧАНИ	Избирачки места од	1921	до 1923
Општина ВРАНЕШТИЦА	Избирачки места од	0802	до 0813
Општина ДЕМИР ХИСАР	Избирачки места од	0619	до 0658
Општина ДОЛНЕНИ	Избирачки места од	1209	до 1211
Општина ДОЛНЕНИ	Избирачки места од	1458	до 1493
Општина ДРУГОВО	Избирачки места од	0758	до 0781
Општина КИЧЕВО	Избирачки места од	0723	до 0757
Општина КРИВОГАШТАНИ	Избирачки места од	1212	до 1212
Општина КРУШЕВО	Избирачки места од	1187	до 1208
Општина ОХРИД	Избирачки места од	1249	до 1313
Општина ОХРИД	Избирачки места од	1335	до 1342
Општина ПЛАСНИЦА	Избирачки места од	0275	до 0279
Општина РЕСЕН	Избирачки места од	1624	до 1670
Општина СТРУГА	Избирачки места од	1844	до 1920
Општина СТРУГА	Избирачки места од	2976	до 2976
ИЗБОРНА ЕДИНИЦА 6			
Општина БОГОВИЊЕ	Избирачки места од	2050	до 2079
Општина БРВЕНИЦА	Избирачки места од	2032	до 2049
Општина ВРАПЧИШТЕ	Избирачки места од	0436	до 0462
Општина ГОСТИВАР	Избирачки места од	0386	до 0435
Општина ГОСТИВАР	Избирачки места од	0480	до 0480
Општина ГОСТИВАР	Избирачки места од	0499	до 0533

Општина ГОСТИВАР	Избирачки места од	0782	до 0782
Општина ГОСТИВАР	Избирачки места од	2974	до 2975
Општина ДЕБАР	Избирачки места од	0477	до 0477
Општина ДЕБАР	Избирачки места од	0534	до 0556
Општина ЖЕЛИНО	Избирачки места од	2089	до 2114
Општина ЗАЈАС	Избирачки места од	0814	до 0829
Општина ЈЕГУНОВЦЕ	Избирачки места од	2115	до 2134
Општина МАВРОВО И РОСТУША	Избирачки места од	0463	до 0476
Општина МАВРОВО И РОСТУША	Избирачки места од	0478	до 0479
Општина МАВРОВО И РОСТУША	Избирачки места од	0481	до 0498
Општина ОСЛОМЕЈ	Избирачки места од	0783	до 0801
Општина ТЕАРЦЕ	Избирачки места од	2007	до 2031
Општина ТЕТОВО	Избирачки места од	1924	до 2006
Општина ТЕТОВО	Избирачки места од	2080	до 2088
Општина ЦЕНТАР ЖУПА	Избирачки места од	0557	до 0571

Член 176

Ако некое избирачко место претрпи измени согласно со овој законик, избирачите од новото избирачко место го остваруваат своето избирачко право во изборната единица каде што припаѓало избирачкото место.

Член 177

Државната изборна комисија најдоцна 30 дена пред денот определен за избори ќе ги објави описите на изборните единици утврдени со овој законик.

XIV. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 178

За спречување на изборите и гласањето; за повреда и злоупотреба на избирачкото право; за повреда на слободата на определувањето на избирачите; за поткуп при изборите и гласањето; за уништување на изборните исправи и за извршена изборна измама, сторителот ќе се казни според одредбите на Кривичниот законик.

Член 179

(1) Со парична казна од 20.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок лицето кое учествува во изборната кампања со својата службена униформа (член 9).

(2) Со парична казна од 20.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок член на изборен орган кој работи спротивно на одредбите на овој законик (член 19 став (1)).

Член 180

(1) Со парична казна од 200.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок организаторот на изборната кампања кој не се придржува до членот 72 на овој законик.

(2) Со парична казна од 20.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот (1) на овој член и кандидат или друго физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 181

Со парична казна од 20.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок физичко лице кое ја попречува и оневозможува кампањата (член 73).

Член 182

(1) Со парична казна од 200.000 до 300.000 денари ќе се казни јавно гласило:

- кое нема да обезбеди рамноправно претставување на кандидатите за пратеници, политичките партии, групата избирачи и на нивните програми од членот 75 став (1) на овој законик,

- кое нема да ги прифати и објави навреме правилата од членот 75 став (2) на овој законик,

- кое ќе го објави истражувањето на јавното мислење во период од пет дена пред денот на гласањето од членот 77 став (1) на овој законик и

- ако го објави изборното пропагандно известување без наведување дека се работи за платен оглас од членот 76 на овој законик.

(2) Со парична казна од 20.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок и одговорниот уредник за дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 183

Со парична казна од 20.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок:

- одговорниот уредник на јавното гласило кој ќе го објави истражувањето на јавното мислење за кандидатите без да ги наведе податоците од членот 77 став (2) на овој законик и

- одговорниот уредник на јавното гласило ако го објави изборното пропагандно известување, без објавување на начувачот (член 77 став (2)).

Член 184

Со парична казна од 40.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок одговорното лице на општината, односно градот Скопје ако не утврди места за лепење на плакати без надоместок и не изврши нивно обележување за секој подносител на листи одделно (член 78).

Член 185

Со парична казна од 40.000 до 50.000 денари ќе се казни организаторот на изборната кампања, ако во рокот утврден во членот 79 став (2) од овој законик не го отстрани сметот од плакатите .

Член 186

Со парична казна од 20.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок физичко лице кое врши уништување на изборни плакати или лепење плаката преку друга плаката на организатор на изборна кампања на места определени за нивно истакнување (член 78 став (1)).

Член 187

Со парична казна од 200.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок политичка партија, која:

- нема да го пријави изборниот собир најдоцна 48 часа пред неговото одржување и

- го организира собирот спротивно на членовите 81 и 82 од овој законик.

Член 188

Со парична казна од 20.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок одговорното лице на надлежниот државен орган, верска заедница или јавна институција која на организаторот на изборната кампања ќе му дозволи организирање на предизборни собири спротивно на членот 82 од овој законик.

Член 189

(1) Со парична казна од 200.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок политичка партија која нема да поднесе извештај за финансирање на изборната кампања од членот 85 на овој законик, односно кога за финансирање на изборната кампања се користени средства согласно со членот 83 од овој законик.

(2) Со парична казна од 200.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок политичка партија, доколку во изборната кампања потроши повеќе финансиски средства отколку што е утврдено во членот 84 од овој законик.

(3) Со парична казна од 20.000 до 50.000 денари ќе се казни и одговорното лице на политичката партија за дејствијата од ставовите (1) и (2) на овој член.

Член 190

Со парична казна од 20.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок лицето од членот 106 на овој законик, ако во времето и местото на гласањето носи ознака или симбол на политичка партија или кандидат.

Член 191

(1) Со парична казна од 40.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок физичко лице кое гласа за повеќе лица или гласа во име на друго лице, како и за спречување на присуство на полицијата, ако за тоа имало потреба (членови 102, 103, 111 и 112).

(2) Со парична казна од 40.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок службено лице (полицаец), кое ќе ја злоупотреби својата положба и ќе предизвика неред на гласачкото место (член 102).

XV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 192

Со денот на влегувањето во сила на овој законик престануваат да важат Законот за избор на претседател на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" број 20/94, 48/99 и 11/2004), Законот за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" број 42/2002 и 46/2004), Законот за локалните избори ("Службен весник на Република Македонија" број 45/2004, 52/2004, 60/2004 и 4/2005), Законот за избирачки список ("Службен весник на Република Македонија" број 42/2002, 35/2004 и 74/2005), Законот за избирачките места ("Службен весник на Република Македонија" број 50/97) и Законот за изборните единици за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" број 43/2002).

Член 193

(1) На првите наредни избори за избор на пратеници избирачкиот одбор е составен од пет члена и нивни заменици.

(2) Претседателот на избирачкиот одбор и неговиот заменик се избираат од редот на вработените во државната, општинската и администрацијата на градот Скопје и два члена и нивни заменици се избираат од редот на јавната администрација по случаен избор.

(3) Еден член на избирачкиот одбор и неговиот заменик се именува на предлог на политичките партии во опозиција кои на последните избори за пратеници освоиле најмногу гласови.

(4) Еден член на избирачкиот одбор и неговиот заменик се именува на предлог на политичките партии на власт кои на последните избори за пратеници освоиле најмногу гласови.

(5) Начинот и постапката за изборот на членовите од ставот (2) на овој член се врши во согласност со членот 39 од овој законик.

(6) Политичките партии од ставовите (3) и (4) на овој член предлозите за членови на избирачки одбори и нивни заменици ги доставуваат до општинската изборна комисија во рок од пет дена од денот на добивањето на известувањето од општинската изборна комисија.

(7) Ако политичките партии не го достават предлогот во рокот утврден во ставот (6) од овој член, именувањето на членовите го врши општинската изборна комисија.

Член 194

(1) Важноста за запишувањето на личните податоци во согласност со членот 41 став (3) од овој законик ќе се примени по создавањето на услови за таа цел.

(2) Државниот завод за статистика ќе продолжи да ја врши организационо-техничката и методолошка обработка на податоците од Избирачкиот список до конечното негово преземање од страна на Министерството за правда.

(3) За спроведување на гласањето на внатрешно раселените лица, Министерството за правда ќе подготви посебни изводи од Избирачкиот список врз основа на евиденција на надлежните органи.

Член 195

Со денот на влегувањето во сила на овој законик составот на Државната изборна комисија ќе се именува во рок од 15 дена.

Член 196

Подзаконските акти предвидени со овој законик Државната изборна комисија ќе ги донесе во рок од 20 дена од денот на нејзиното формирање.

Член 197

Овој законик влегува во сила со денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.